ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4697 ՅՈՒԼԻՍ 26/8 ՕԳՈՍՏՈՍ 1901 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 20 ՐԷՊԻՒԼ ԱՀԸՐ 1319 ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4697

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
Ազգային, Գրական ու Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	Ղր.
» » » վեցամսեայ	70	»
» » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆրք.
» » » վեցամսեայ	20	»

Գրամի փոխարէն փոստայի թուղթ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխ 100 դրուշի հաշուով:

[illegible]

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատան:

ԳՈՀՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ

Մեր կրթական կեանքի երեւոյթներուն մէջ գոհունակութեան պատճառներ այնչափ քիչ և հազուադէպ են դժբաղդաբար, որ երբ պատահական բաղդ ունենանք հանդիպելու անոնցմէ քանի մը հատի, մխիթարական շունչ մը կ'առնենք: Ուստի չենք կրնար անտարբեր մնալ և մատնանիշ չընել գոհունակութեան մէկ քանի պատճառները՝ որոնք հազուագիւտ բացառութեամբ երեւան կուգան վերջերս:

Ասոնց առաջինն է Կիպրոսի Ազգ. կրթարան–որբանոցի չորրորդ տարուան տեղեկագիրը, որ վերջերս լոյս տեսաւ և որմէ մեկին ու պայծառ կերպով կը տեսնուի նոյն հաստատութեան վիճակը որ ըստ ամենայնի գոհացուցիչ է, թէ՛ պատըսպարել որբերուն և աշակերտներուն տրուած լուրջ և առողջ կրթութեանը տեսակէտով և թէ նոյն հաստատութիւնը վարելու կոչում ունեցող մարմիններու իրենց պաշտօնը գիտակցօրէն ըմբռնելու և ի գործ դնելու ձեւին ու եղանակի մասին, որոնց ամէնուն հետեւանքը եղած է ոչ միայն պատսպարել ուսանողներուն բարոյական, իմացական ու արհեստական զարգացումը, այլ և կրթարան–որբանոցին տարեկան բոլոր ծախքերը առանց աւելորդ խնայութեանց և կանոնաւոր պատշաճութեամբ հոգացուելէ ետքը՝ 150 անգլ. ոսկւոյ յաւելուած մը պահեստի գումարին վրայ որ այսպէսով 350 ոսկիի յանգեր է: Իսկ երբ յիշենք յաւելապէս—միշտ հրատարակուած տեղեկութիւններէն առնելով,—թէ մէկ տարեկան ծախքը եղած է 37 աշակերտի համար 335 ու կէս անգլ. ոսկի, որ 370 օսմ. ոսկիի մօտ գումար մը ըսել է, ամէն ոք ինքնին կը համոզուի թէ անհրաժեշտ ծախքերու մտասակար խնայողութիւն ընելով չէ որ պահեստի դրամագլուխին վրայ 150 ոսկիի բարձրացում մը ընել կարելի եղած է, քանի որ Կիպրոսի պէս աժան ապրուստի տեղ մը աշակերտ գլուխ 10 ոսկի օսմ. տարեկան ծախքը պատսպարել որբերը և աշակերտները կարեւորներէն զրկել չէ նշանակեր բնաւ:

Հապա այն կանոնաւոր համարատուութիւնը՝ զոր ամէն տարի անխափան պարբերութեամբ կը կատարէ կղզեցւոց այդ որբանոցին վարչութիւնը 4 տարիէ ի վեր որ հաստատուած է, որքա՛ն մեծ պատճառ է գոհունակութեան, ի նկատի առնելով այն ընդհանուր զանցառութիւնը որ կարծես այլ եւս սովորական սխալ դարձած է մեր կրթական հաստատութիւնները վարելու պաշտօն ունեցող մարմնոց մէջ՝ և որով կը խուսափին հասարակութեան հաշիւ տալէ: Բայց ահա կ'ուզէ՞ք իմանալ թէ ինչ է Կիպրոսի կրթական-որբանոցին այս բաղդաւոր վիճակին բուն գաղտնիքը.—փնտռեցէք զայն իր կանոնաւոր համարատուութեան սկզբունքին և գործադրութեան մէջը և կը գտնէք: Ի՞նչ հետեւելի օրինակ կ'արժէ որ ըլլա՜յ:

⁂ Գոհունակութեան երկրորդ պատճառ մըն է հասկնալու և զգալու միտք ու սիրտ ունեցողներուն համար,— որոնց թիւը կը յուսամ թէ քիչ չէ— հանգուցեալ Մկրտիչ Սարքեան ուսուցչի գերեզմանին վրայ մահարձանի մը կանգնումը Իզմիրի մէջ, ուր թաղուած է կրթական այդ վաստակաւոր մշակը: Բայց այդ գոհունակութիւնը կ'աճի մանաւանդ անոր համար որ այդ գեղեցիկ պարտքին կատարումը եղած է Իզմիրի մէջ գտնուող պանդուխտ կամ գաղթական Մշեցիներու ձեռքով և արդիւնքով, չի այդ Մշեցիները մեծ մասամբ անուս դասակարգէն, երախտագիտութեամբ յիշելով յաւէտ ողբացեալ Մկրտիչ Սարքեանի կրթական ծառայութիւնները իրենց ծննդավայրին, Մշոյ մէջ, չեն կրցած հանդուրժել որ անփառունակ մնայ անոր գերեզմանը Իզմիրի գերեզմանոցին մէջ, ուր այնքան շքեղաշուք կը ճոխանան տեղացի հարուստներու գեղեցկակառոյց շիրիմները արձաններով և կոթողներով: Պանդուխտ Մշեցիներու այս երախտագիտական արարքը որ կը փառաւորէ համեստ սահմանի մը մէջ հէգ հայ ուսուցչի մը յաւէրժ հանգստարանը, յարգանաց գործնական ցոյց մըն է նաեւ բոլոր հայ ուսուցչաց դասին նկատմամբ: Իսկ թէ այդ հետեւելի ցոյցը ժողովրդական ո՛ր դասակարգէն է որ երեւան կու գայ, չգիտեմ թէ աւելի ո՛ր դասակարգին կ'իյնայ զայն աղէկ նկատողութեան առնել:

Յաւերժայիշատակ Մ. Սարքեանի արժանիքը ճանչցող ու յիշատակը յարգող բոլոր սրտերու վրայ շնորհակալութեան իրաւունք մը ստացան արդարապէս Իզմիր գտնուող այն Մշեցի ազգայինները որ անմոռաց այդ ուսուցչի շիրիմը փառաւորելու այս գեղեցիկ մտածումն ու ձեռնարկն ունեցան:

ՑՈՒՍԱՆ

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐԻ ՀԱՅԵՐԸ

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ, 28 Յուլիս

Այս անգամ քիչ շատ աղէկ լուրեր կը հաղորդեմ ձեզ մեր տեղական կեանքէն: Երէկ, շաբաթ, գումարուեցաւ տեղւոյս Ընդհ. Ժողովը, Իւթիւճեան եպիսկոպոսի՝ Եւրոպայի Հայոց Առաջնորդին նախագահութեամբ: Մանչէսթըր գալէս հաստատուելէս ի վեր առաջին անգամն էր որ թեմական խնդրի մը առթիւ խօսելու, խորհրդակցելու և վիճաբանելու համար այդքան բազմութեան մը իրարու մօտ գալով համախմբուելու մխիթարական երեւոյթին ականատես կ'ըլլայի: Ատեանը բացուելէ յետոյ՝ Ս. Նախագահին աղօթքով և պարագային յարմար մաղթանքով՝ ձեռնարկուեցաւ քննութեանը ներքին մասնաւոր կանոնագրի մը, զոր մէկ քանի ազգայիններ եկեղեցիին ներկայ և ապագայ մատակարարութեան համար 38 երկար յօդուածներէ ու պարբերութիւններէ բաղկացած մասնաւոր օրէնքներով ու կանոններով յառաջապէս ծրագրած էին, և որուն պատճառաւ Հոգաբարձուներու ընտրութեան գործը 2-3 շաբաթ յապաղած էր: Յիշեալ կանոնագիրը քննուելէ և վիճաբանուելով վաւերացուելէ յետոյ անմիջապէս ձեռնարկուելով ընտրութեան ձեւակերպութիւններուն՝ քաշուած քուէները գովելի ու յաջող արդիւնք մը յայտարարեցին և եկեղեցասէր յարգելի երեք անձնաւորութիւններ՝ Տեարք Մանուկեան, Եալըղճեան և Տէօվլէթեան, ընտրուեցան Հոգաբարձու, որոնք առանց ո և է նեղութիւն և դժուարութիւն պատճառելու, համակերպեցան ընտրութեան:

Նորընտիր Հոգաբարձութիւնը, իր ընտրութենէն անմիջապէս յետոյ, նոյն իսկ առաջին բոպէին, իբր պայման իրեն յանձնուած պաշտօնին սահմանման՝ առաջարկեց որ Ընդհ. Ժողովէն նոյն իսկ միեւնոյն օրը արտօնութիւն տրուի իրենց՝ եկեղեցիին ներքին նախնական, բայց միանգամայն անմիջական կարեւորութիւն ունեցող մէկ պէտքը, վճարեալ տիրացուի մը կամ տիրացուներու սահմանմամբ, գոհացնելու համար մասնաւոր պիւտճէ մը սահմանելու և գործադրելու զայն առանց յապաղման:

Հոգաբարձութեան այս առաջարկը Ժողովն ընդունեցաւ առանց ո և է ընդդիմութեան, վասնզի արդարեւ այնչափ հակասական որչափ արտառոց պիտի ըլլար սա՛ հարցը թէ՝ ինչո՞ւ կանոնի կարգ անցած ըլլայ քահանայական գործերուն համար եկեղեցիին վճարել միայն սպասուհիի յաւիտենական որոշումը, մինչ եկեղեցիին ներքին անմիջական պէտքերուն համար գոնէ մէկ սպասաւոր յատկացնելը ո՛չ միայն կանոնի, այլ և սովորութեան իսկ կարգը անցած չէ դեռ: Նորընտիր Հոգաբարձութեան այս անակնկալ փութկոտ առաջարկը կրնայ գաղափար մը տալ անշուշտ իրենց եկեղեցասէր վառ եռանդին և ուրիշ յառաջդիմական բարեփոխական ապագայ զանազան տրամադրութիւններուն վրայ: Թո՛ղ յարատեւեն անոնք նոյն եռանդով և նոյն տրամադրութիւններով և թո՛ղ կամաց կամաց սիրին խորհրդակցիլ ա՛յն բոլոր միջոցներուն վրայ, որոնցմով կարելի պիտի ըլլայ այս օտարութեան հայախօս Հայ մանկան՝ հայերէնը մոռցնել չտալու և հայախօս չեղող դժբաղդ Հայ մանկան ալ՝ հայերէն լեզու մը միայն սորվեցնելու չափ մասնաւոր կարգադրութիւն մը ընելու (*): Ես կը սիրեմ յուսալ և հաւատալ թէ՝ այդպէս ալ պիտի ըլլայ, ինչպէս որ նորընտիր Հոգաբարձութեան մէկ անդամը հրապարակով յայտարարեց:

Եւ այն ատեն ուրախ պիտի ըլլամ անշուշտ այդ տեսակ կրթական գործերու աղէկ լուրերը հաղորդելու Արեւելքի ընթերցողներուն: Այս առթիւ և նամակս փակելէ առաջ ներուի ինծի դիտողութիւն մը ընել: Վերոյիշեալ կանոնագրին 26րդ յօդուածը կը տրամադրէ որ Հոգաբարձու ընտրելու իրաւունքը վայելեն եկեղեցիին տարեկան առ նուազն 3 ոսկի վճարողները միայն, ինչ որ ըստ իս, բոլորովին սխալ ու վնասաբեր դրութիւն մըն է: Եկեղեցիին գործերը 3 ոսկիի համար առնուրդի դնելու պէս առեւտրական գործ մը պիտի ըլլար առնել: Մեր առեւտրական անձնական գործերուն, պայմաններուն համեմատ չէ կարելի դնել Հայ եկեղեցիի մը օրէնքները կամ կանոնները, որոնք ինչպէս կամ եարայի հաշիւներուն վրայ հիմնուած չեն և չեն կրնար հիմնուիլ. պասմա, բիւլպենս ևն. ծախելու կամ գնելու պէս գործ մըն ալ չեն մեր եկեղեցիին գործերը, որ ուզածնուս կամ գիտցածնուս պէս չափենք, ձեւենք ու կտրենք: ձայն բազմաց ձայն Աստուծոյ սկզբունքներուն վրայ հիմնուած Հայ. եկեղեցի մըն է ասիկա: Ժողովրդական եկեղեցի մը ժողովրդական տուրքեր պէտք է որ ունենայ կամ հաստատէ, 3 ոսկիի տուրքի մը վճարման օրէնքը ժողովրդական օրինաւոր կանոն մը չի կրնար սեպուիլ ոչ մէկ տեղ: Զարմանալին ա՛ն է սակայն, որ ազգ. օրինաւոր և սահմանեալ տուրքը եղող մէկ ոսկին վճարողին՝ յիշեալ քննուած, ուսումնասիրուած և վաւերացուած կանոնագրին տրամադրութեանց համեմատ՝ քուէարկելու, այսինքն ընտրելու իրաւունքը տրուած է: Արդ, ընտրող մը իր ընտրուելու իրաւունքէն զրկելը և այս զրկման որոշումին մեր տեղական Ընդհ. Ժողովին միաձայն հաւանութեամբ վաւերացուիլը ի՛նչ պէսի տրամաբանութեան վրայ հիմնուած ըլլալը կ'անգիտանամ ես: Մէկուն կը սահմանուի պարտք մը, բայց կը զլացուի իրաւունք մը. պարտք առանց իրաւունքի, կամ իրաւունք՝ առանց պարտքի, ասանկ հակասական բան կ'ըլլա՞յ: Եթէ մէկուն ըսուի. «Չէ, պարոն, դուն պէտք չէ որ Հոգաբարձու ընտրուիս, վասն զի դուն չես տար 3 ոսկի». ուրիշ մը կամ ուրիշներն ալ, որուն կամ որոնց կը դիմուի և հարկ է արդէն որ դիմուի, եկեղեցիին ի նպաստ ստակ ուզելու համար, այդ ուրիշը կամ ուրիշներն ալ իրաւունք պիտի չունենա՞ն փոխադարձաբար ըսելու. «Չէ՛, ես պէտք չէ որ տամ 3 ոսկի կամ մինչեւ իսկ 3 փարա, վասն զի ես Հոգաբարձու ընտրուած չեմ». գործերնիս այս դրութեամբ կրնա՞յ յառաջանալ:

Այդ տեսակ գործերու մէջ շատ վճարողը քիչ վճարողին համար տուած կ'ըլլայ և քիչ վճարողն ալ կրնայ ըլլալ որ իր խելքով կամ ուրիշ յատկութիւններով լրացնէ իր տուած ստակին պակասը և եկեղեցիին համար օգտակար գործեր տեսնէ: Շատ ստակ վճարելը կամ ժառանգելը շատ հանճարեղ գործեր տեսնելու կամ շատ հանճար ժառանգելու գրաւական մը չէ և չի կրնար ըլլալ:

Իր ազգ. սահմանեալ մասնաւոր տուրքը վճարողը հոգաբարձու ընտրելու իրաւունքը պէտք է վայելէ. այս է գիտցածս և համոզումս:

ՄԵԼՔՈՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

(*) Այս հարցը արդարեւ լուրջ է և դժուար, բայց ոչ անկարելի: Կ'արժէ որ ապագայ ուրիշ նամակի մը համար մասնաւոր նիւթ ընտրեմ զայն:

ԲՆԱՊԱՇՏ ԴՊՐՈՑԸ

ԲՕԼ ԱԼԷՔՍԻՍԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

Բօլ Ալէքսիսի մահուամբ կը վերջանայ շարքը Զօլայի այն ուղղակի հետեւորդներուն՝ որոնք իրենց ուսումնասիրութիւններով ու վէպերով նպաստեցին բնապաշտ դպրոցին յաջողութեան: Այս առթիւ թերեւս աւելորդ չ'ըլլայ համառօտ կերպով ծանօթացնել բնապաշտ դպրոցին պատմութիւնը, ու մասնաւորաբար անոր սկզբնաւորութիւնը որ շատ ազդեցիկ եղած, և ահագին վիճաբանութեանց տեղի տուած է ժամանակին:

Այդ դպրոցը՝ որուն հիմերը դրած է անմոռանալին Պալզաք, Զօլայի շնորհիւ նուիրագործուած է: Վառվռուն ու կըռուող երիտասարդ մը այդ տարիներուն, Զօլա յայտնուած է քննադատական յօդուածներու և ուսումնասիրութեանց շարքով մը՝ որոնք ետքը առանձին հատորներու մէջ ամփոփուած են: Այդ յօդուածներուն շուրջը ահագին պայքար մը մղուած է, որչա՛փ ի նպաստ Զօլայի գաղափարներուն, այնչափ մըն ալ և աւելի ընդդէմ:

Սակայն հակառակ այդ պայքարներուն, հակառակ երկու կողմէն հանուած աղմուկին, Ռուկօն-Մաքառներու առաջին վէպ հատորներուն, Զօլայի անունը տակաւին չէր տարածուած ժողովուրդին մէջ: Իր վէպերը կը կարդացուէին թէեւ, բայց մասնաւոր շրջանակի մը մէջ միայն, գլխաւորաբար հակառակորդներէ բաղկացած շրջանակ մը՝ որ աւելի խծբծելու, պարսաւելու համար կը գնէր ու կը կարդար: Ասոմուառը սակայն, Ռուկօն Մաքառներու շարքին ամէնէն կորովի, ամէնէն յանդուգն հատորներէն մէկը, անըսպասելի, մոլեգին ազդեցութիւն մը առաջ բերաւ, Զօլայի անունը տարածելով բոլոր այն տեղերը որոնց մէջ ընթերցանութիւնը մուտ գտած էր: Մամուլը բընականաբար կրկին երկուքի բաժնուեցաւ այդ հատորին հրատարակութեան յանձնուած օրն իսկ, ու պայքարները նորէն մղուեցան կատաղութեամբ մը՝ որ ծայր աստիճանին հասած էր: Բայց Զօլա փառքի սկզբնաւորութեան մէջ կը գտնուէր ալ, և անկէ ետքը իրեն դէմ հրատարակուած ամէնէն անողոք, ամէնէն անուանարկիչ գրուածքն իսկ ուրիշ բանի չպիտի ծառայէր անշուշտ՝ եթէ ոչ զինքը քիչ մը աւելի շուտ մղելու դէպ ի գագաթնակէտը այն փառքին, որուն ճամբան ձեռք ձգած էր անգամ մը:

Եւ այսպէս ալ եղաւ:

Այդ թուականներուն՝ բոլոր այն գրագէտները որոնք վերջէն բնապաշտ դպրոցին պարծանքները պիտի համարուէին, չէին հաւաքուած Զօլայի դրօշին տակ: Կոնքուռները ոչ մէկ դպրոցի կը պատկանէին. Կոնքուռներն էին պարզապէս: Տօտէ, հակառակ Զօլայի ուղղութեամբ ընթանալուն, ազատօրէն ամէն բան կը գրէր առանց այպանուելու, առանց խըծբծուելու. բարոյականի ինքնակոչ քարոզիչները վնասակար բան մը չէին գտներ անոր գործերուն մէջ: Միայն Ֆլօպէռն էր որ առաջին օրէն միացաւ Զօլայի. ինքն ալ անոր պէս այպանուած, անոր պէս դատափետուած էր բաւական տարիներ առաջ, հրատարակելով Մատամ Պօվարին՝ որուն համար նոյն իսկ դատի ենթարկուեցաւ: Ֆլօպէռ, մօտը կը պահէր իր աշակերտներէն ա՛ն՝ զոր ամէնէն աւելի կը սիրէր և որ ամէնէն աւելի պիտի սիրուէր գրականութեան մէջ, Մօբասանը: Մօբասան և անոր հետ բազմաթիւ նոր գրողներ անմիջապէս խմբուեցան Զօլայի շուրջը, զայն պաշտպանելով կարգ մը անորակելի յարձակումներու դէմ, որոնք շատ հեղ մինչեւ վատութեան հանգամանքը ստանալու չափ առաջ կ'երթային: Այդպէսով, Զօլա ձեռքին տակ ունեցաւ աշակերտներու խումբ մը, որ իբր կուռք մը նկատել սկսաւ զինքը, և որ ծնունդ տուաւ բնապաշտ դպրոցին ամէնէն սիրուն գըրքերուն:

Այդ մերձեցումէն, այդ գրական եղբայրական մերձեցումէն առաջ եկան Մէտանի երեկոյթները: Իր սկսնակութեան շրջանին չա՛տ աղքատ, Զօլա աւելի հարստութիւն մը ձեռք բերած էր իր վէպերուն շնորհիւ, և Մէտանի մէջ գնեց գետին մը՝ որուն վրայ բաւական գեղեցիկ ամարանոց մը կանգնել տուած էր: Այդ պզտիկ ամարանոցը հիմա գրական վայր մը դարձած է, և Զօլա, ամէն տարի անխափան հոն կ'անցնէ ամառուան եղանակը: Այդ ամարանոցին մէջն է որ երբեմն կը հաւաքուէին Հիւյզմանս, Լէօն Հէննիք, Հանրի Սէառ, Բօլ Ալէքսիս, Ռօպէռ Քազ, Մօբասան, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ նոր գրողներ որոնք Մօբասանի միջոցաւ յարած էին վարպետին, և իրենց համար փառք մը կը համարէին Մէտանի երեկոյթներուն ներկայ գըտնուիլը: Ինչպէս կը յիշուի անշուշտ, այդ երեկոյթներուն առթիւ՝ Զօլա, Մօբասան, Բօլ Ալէքսիս, Հիւյզմանս, Հանրի Սէառ և Լէօն Հէննիք հրատարակած են նորավէպներու հատոր մը, Լէ Սուառէ տը Մէտան անունին տակ, որ շատ մեծ ընդունելութիւն մը գտած է: Այդ հատորէն՝ հայ աղջիկ մը՝ Օրիորդ Ն. Եաղուպեան, անցեալ տարի թարգմանած էր Զօլայի գրուածը, «Ջաղացքին Յարձակումը», որ իբր Թերթօն հրատարակուեցաւ այս էջերուն մէջ:

Զօլայի այդ առաջին պաշտողներէն այսօր երկուքը միայն կը մնան, Հանրի Սէառ և Հիւյզմանս, թէեւ երկուքն ալ շատ հեռու այն ատենուան գաղափարներէն: Սէառ՝ այսօր հաշտ աչքով չէ՛ որ կը նայի Զօլայի անունին, իսկ Հիւյզմանս վանք մը քաշուած է, և Սրբուհիներու կենսագրութիւններ գրելով կ'անցնէ իր ժամանակը: Անոնցմէ դուրս սակայն, երիտասարդներ չեն պակսած ինքզինքնին Զօլայի աշակերտ հաշուող: Այդ նորերէն շատեր մեռած են այսօր, բաւական գեղեցիկ անուն մը թողլով, ինչպէս Բօլ Պօնըթէն, Լուի Տէբրէ, ևայլն: Ուրիշներ՝ ինչպէս Բօլ Ատամ, Կիւսթավ Կիւ և Օգթավ Միռպօ, կ'ապրին տակաւին՝ ահագին հռչակ մը կերտած:

Բոլոր այդ հին ու նոր հետեւողներէն՝ Բօլ Ալէքսիս էր միայն ամէնէն աւելի սերտ յարաբերութիւններով կապուած Զօլայի հետ: Ինք է որ ամէնէն մանրամասն կենսագրութիւնները գրած է անոր, բառին բովանդակ նշանակութեամբ «բարեկամ» մը:

Բօլ Ալէքսիսի այդ սէրը կը բացատրուի իր կտակով՝ որուն մէջ կը խնդրէր թաղուիլ Մէտանի շատ մօտիկը գտնուող գիւղի մը՝ Թրիէլի գերեզմանատան մէջ:

ՆԱՄԱԿ ԷՏԻՐՆԷԷՆ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

Այսօր, 22 յուլիս, կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 4ին (Ը. Ե.) տեղի ունեցաւ կայարանի Լուսաւորչեան ազգային վարժարանի մրցանակաբաշխութեան հանդէսը: Քարա-Աղաճ ալ այն տեսակ աւաններէն է, որոնք կը բուսնին ամէն մեծ կայարաններու քով, նախ հոն քանի մը բնակութիւններ, պաշտօնեաներու, ապա ուրիշ. և այսպէս:

Հոս ալ կան մօտաւորապէս 60 տուն հայ. և ի հարկէ դպրոցի մը պէտքը անհրաժեշտ է: Եկեղեցի չկայ, ու տօներուն, Քալէ-Իչիի քահանաներէն կ'երթան [illegible]: Ինչպէս կ'երեւայ սակայն, մտադրութիւն կայ եկեղեցի մը շինելու. արդէն հողը կայ, տրամադրելի, դրամ ալ կայ քիչ մը, կ'ըսեն, չեմ գիտեր թէ ի՛նչ կը պակսի, ձեռներէցութի՞ւն...:

Վերը ըսածիս պէս, դպրոց մը կայ միայն, պզտիկ դպրոց մը, հովասուն, ծովը պարտէզով մը. և այնքան քիչ բնակչութեան մը համեմատ աշակերտներն ալ քիչ ըլլալու են: Հոգաբարձութեան կողմէ պատրաստուած ու կարդացուած տեղեկագրէն կը տեսնուի որ վարժարանին աշակերտներուն գումարն է 62, որոնց 28ը մանչ և 34ը՝ աղջիկ: Պիւտճէն 700 ղրուշ. մէկ դասատիրակ–ուսուցիչ մը, Լեւոն էֆ. Քէօթիւեան և օգնական ուսուցչուհի մը, ինչպէս նաեւ «տղայոց հսկողութեան յատկացեալ աղախին» մը, կ'ըսէ տեղեկագիրը:

Ամսական այս ծախքը շատ դիւրաւ կարելի պիտի ըլլար գոցել, եթէ սակայն ծնողքները հաճէին որոշուած թօշակները կանոնաւոր կերպով վճարել. սակայն հակառակը, ու այսօր այդ վարժարանին հոգաբարձութիւնը 3000 ղրշ.ի մօտ թօշակի պահանջ մը ունի:

Տեղապահ հայրը, որ կը նախագահէր հանդէսին, ծանրացաւ մասնաւորապէս ծնողքներուն այդ թերութեանը, ու շատ ազդու լեզուով մը յորդորեց որ նետեն իրենց վրայէն այդ կըրթական անտարբերութիւնը: Այլ և այլ արտասանութիւններ լսուեցան աշակերտուհիներու կողմէ: Սակայն հանդէսին հրապոյրը կը կազմէր Արշ. վարժարանի աշակերտներու նուագախումբը, որ հրաւիրուած ըլլալով, եկած էր ու կը նուագէր, մէջ ընդ մէջ:

Հանդէսը որ գրեթէ ժամ մը տեւած էր, փակուեցաւ պահպանիչով մը Տ. հօր կողմէն, յետոյ հրաւիրեալները դպրոցին սրահը ելան, ուր ի տես դրուած էր վարժարանին աշակերտուհիներու ձեռագործները: Ձեռագործի ճիւղը այս տարի նոր զարկ մը ստացած է ջանքերովը երեք խնամակալուհի տիկիններու, ու այդ պզտիկ աղջիկները կրցած էին շատ մը սիրուն բաներ արտադրել: Ու ամէն մարդ մեկնեցաւ, չմոռնալով իր նուէրը տալ, այս առթիւ դրուած պնակի մը:

* * *

Նախորդ թղթակցութեանս մէջ գրասեղաններու շինուելու մը խօսքերը կ'ընէի բարերարի մը կողմէ, որ դժբախտաբար քիչ մը սխալ ելաւ: Այդ անձը, իր վրայ առած է եղեր, բայց ոչ իր ծախքովը. սակայն մեզի համար այդ ձեռներէցութիւնը աւելի նախապատուելի է դրամները տալով շինելէն. մխիթարենք ինքզինքնիս:

Արդէն ժամուն բակը կախուած է ազդ. մը թաղականութեան կողմէ, որ կը ծանուցանէ ժողովուրդին գրասեղաններ շինելու համար յանձնաժողովի մը կազ-

---

—)(72)(—

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐԸ

ՍԱՌԱ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

ԺԲ

Սէվրաք խօսքը ընդհատեց, որովհետեւ Սառա տժգոյն և յօնքերը պռստած ներս մտաւ: Սրահին դրան մեծ վարագոյրին առջեւ կեցած, այդ խօսակցութենէն բառ մը չէր կորսնցուցած: Սառա լսած էր կոմսին խօսքերը՝ Բրիէլի հեռանալու մասին, ինչպէս նաեւ Սէվրաքի Ալժէրի երթալը, ու սրտէն զարնուած՝ ներս մտաւ սրահէն, իր վտանգուած երջանկութիւնը պաշտպանելու համար:

—Սիրելիս, ըսաւ կոմսը ուրախութեամբ, կրնաք ձեր շնորհաւորութիւնները ընել Սէվրաքի. Հաղորդակցութեան [illegible] իր բարձրացումը վաղը պիտի հրատարակուի Պաշտօնաթերթին մէջ:

Սառա տժգոյն ժպիտ մը ունեցաւ և խեղդուկ ձայնով մը ըսաւ.

—Պարոն, կը շնորհաւորեմ ձեզ և անկեղծօրէն...

—Ո՛հ քիչ ատենէն զօրավար պիտի ըլլայ, յարեց կոմսը, առանց նշմարելու իր կնոջ վրդովումը:

Այդ միջոցին, Մէրլօ գնդապետը ներս մտաւ՝ Ֆրոսառը փնտռելու համար, որ քառորդ մը ի վեր անհետացած էր: Գնդապետը կը վախնար որ Նօտարը Նորթափ աղջիկներուն չերթայ միանայ: Կոմսը աշխուժով ըսաւ.

—Սէվրա՛ք հազարապետ եղաւ... Այս լուրը անշուշտ հաճոյք պիտի պատճառէ քեզի...

Մէրլօ նստած տեղէն վեր ցատկեց, կարծես թէ մէկը ոտնակոխ ըրած ըլլար զինքը: Դէմքը կապոյտ գոյն մը առաւ, ականջները անկուեցան ու ամբողջ արիւնը գլուխը խուժեց. ակռաներուն մէջէն մըրմընջեց.

—Այդ լուրը շա՛տ, շատ հաճոյք կը պատճառէ ինծի: Գեղեցիկ յառաջացում: Այսօրուան սպաները բաղդ ունին իրաւ որ: Իմ ատեններս, տասը տարի պէտք էր զինուորական աստիճան մը ձեռք ձգելու համար:

Յետոյ գնդապետը ուզելով իր բարկութեան հակահարուածը զգացնել Ֆրոսառի, աւելցուց.

—Ինչ որ ալ ըլլայ քիչ է, լաւ սպաներու համար: Սէվրաք լուրջ տղայ մըն է, և ոչ թէ փափուկ, թեթեւսոլիկ, ինչպէս իմ ծանօթներէս մէկ քանին: Կը լսէ՞ք երիտասարդ նօտար: Իր յառաջացման վրայ կը հրճուիմ... այո՛ կը հրճուիմ:

—Բայց գնդապե՛տ, հաւատացէք որ ես ալ կը հրճուիմ, պատասխանեց Ֆըրոսառ:

Գնդապետը կանանց դարձաւ Նօտարին և կոմսին ընկերակցութեամբ հեռացաւ: Սառա մինակ մնալով Սէվրաքի հետ՝ անոր թեւը մտաւ ու երկուքը մէկէնց դրան տեղ ծառայող պատուհանէ մը դուրս ելլելով՝ Թէրրասը ելան: Մարմարէ վանդակապատին կրթնեցան. դիմացը այդ կողմը՝ խոր մթութիւն մը և կատարեալ հանդարտութիւն մը կը տիրէր: Միայն քանի մը գեղացի սիրահարներ իրարու փարած՝ մթութեան մէջ կը յառաջանային յամրաքայլ, սիրոյ բառեր մրմնջելով իրարու ականջին ի վար և անտարբեր իրենց շուրջը տիրող գեղեցկութեան: Հեռուն, ամբոխին խանդավառ և զուարթ աղաղակները, հրթիռներու վերջին պայթիւնները, պարահանդէսին նուագածութիւնը, իրենց բովանդակ ազդեցութեան մէջ, շփոթ խաղերով կը հասնէին մինչեւ հոն: Լուսինի տժգոյն ճառագայթ մը, դարաստանին ծառերուն մէջէն մղուելով, տկար նշոյլներով կը լուսաւորէր Բրիէլը ու Սառան, որոնք իրարու քով կեցած էին անշարժ, լուռ, իրարու ըսելիք շատ բաներ ունեցողներու երեւոյթով, որոնք սակայն իրենց զգացած խռովին պատճառաւ չէին կրնար բան մը ըսել: Սառա շատ խռովուած, չկրցաւ ինքզինքը զսպել ու առաջին անգամ ինք խօսք բացաւ դողդոջուն շեշտով.

—Պիտի հեռանա՞ք մենէ:

Սէվրաք տխրօրէն նայեցաւ խեղճ մանկամարդ կնոջ, որուն յուզումը դժընդոկ տպաւորութիւն մը առաջ կը բերէր իր վրայ, բայց քիչ յետոյ պատասխանեց հաստատուն ձայնով մը.

—Պէտք է որ մեկնիմ:

—Ինչո՞ւ համար:

—Որովհետեւ չեմ կրնար այս կեանքը շարունակել, գոչեց Սէվրաք վշտի պայթումով մը: Ձեր ամուսնէն ընդունած սիրոյ ապացոյցներէս իւրաքանչիւրը անգութ և արժանաւոր նուաստացում մըն է ինծի համար. կ'արհամարհեմ ինքզինքս և շատ հեռու չեմ նաեւ արհամարհելէ ձեզ:

—Բրիէ՛լ:

—Այո՛, իմ ապրած կեանքս ամէնէն գձուձ ու ցաւագինն է: Մնաց որ գործուած յանցանքին արդար պատիժն է ատիկա: Այն անձը զոր մենք անպատուեցինք, այնքան լաւ վրէժ լուծեց որ չեմ կարծեր թէ լաւագոյնը կարելի ըլլար գտնել:

(Շարունակելի)

մուկը, որուն անդամներուն անուններն ալ գրուած է, և կը հրաւիրէ ժողովուրդը, մասնակցիլ ու չզլանալ իր նուէրը, դիմում եղած պարագային։

Նայինք գլուխ պիտի ելլէ։

Ու երբ մէկ կողմէ լուրջ ջանքեր կ'ըլլան գաղթողները աւելի կանոնաւորելու, անդին պիտի տեսնենք Հայ ծնողներ որոնք իրենց աղջիկները կը ղրկեն Սկօւտարի։ Օտարին մէջը անուշ է. աւարիններով դպրոցներ կան Սկօւտարու վարժարան, որոնք Ազգային վարժարանի մը միջին կարգը չեն ըլլար և սակայն անոնց համար մեծ բան է, երբ երկու բառ Ֆրանսերէն զոլ զոլ խօսին, թէեւ սխալ, իրենք չեն հասկնար։—Հոս օտար վարժարաններ նուագախումբեր ունին. երբ թմբուկն մէկը կ'անցնէր նուագելով, բերաններուն ջուրերը կը վազէին «ա՛խ, նէ էր չէր» ու հիացում յայտնող բառեր չէր որ կը պակսէին։

Բայց երբ մենք ալ սկսանք այդ տեսակ բանի մը, ինչեր չըսուեցան. սակայն վերջը համոզուեցան. Թէեւ մինչեւ հիմակ ալ մոլորողներ կան, բայց անկարեւոր։

⁂

Քաղաքական ժողովը, որ կազմալուծուած ըլլալ վիճակի մը մէջ էր իր անդամներէն երեքին հրաժարելովը, իր նախկին վիճակը առաւ, նոր անդամներ առնելով անոնց տեղ։ Նոր ընտրուածներն են. Գէորգ էֆ. Փոտամեան, Շորէն Շէրօնեան և Միքայէլ Թագւորեան։ Գէորգ էֆ. Փոտամեան տեղւոյս կայսերական կալուածներու տնօրէնն, առեւտրական ընտրուած է։

Ազգ. Վարժարանի Հոգաբարձութիւնը հրաժարեցաւ, թէեւ անիկա շատոնց հրաժարած էր դպրոցին համար գործելէ։ Մարդիկը իրաւունք ունէին հանգիստ, թող քիչ մըն ալ ուրիշները... Հոգաբարձու անունը վրանին առնեն ու պահեն։

Չենք գիտեր թէ ո՛րոնք պիտի ընտրուին Հոգաբարձու, բայց եղած տարաձայնութիւններէն այնպէս կը հասկցուի որ իրենց պաշտօնին գիտակցութիւնը ունեցող անձեր պիտի ընտրուին. ուրեմն, սպասենք ու յուսանք։

⁂

Վերջին եօթնեակին մէջ տաքերը անտանելի էին, շուքի մէջ մինչեւ 36° բարձրացաւ ջերմաչափը, բան մը որուն վարժուած չենք, ու այդ տաքերուն յաջորդեց փոթորիկը, առատ յորդահոս անձրեւի մը հետ։

Կայծակը տարօրինակ չարաճճութիւններ ըրեր է Քարա-Աղաճ։ Գերմանացի բժիշկի մը տան ծխնելոյզէն ներս մտեր, տան կարասիները տեղափոխեր ու տակնուվրայ ըրեր է. յետոյ փողոցին դռնէն դուրս ելեր ու ինկեր է ձմերուկի դէզի մը վրայ. խե՛ղճ ձմերուկներ։ Կայծակ ինկեր է նաեւ մարդու մը վրայ որ անմիջապէս մեռեր է. ուրիշի մը ոտքերը անդամալոյծ եղեր են։

Անձրեւին ազդեցութեամբը քիչ մը ժամանակ օդը զով կ'ըլլայ, ետքը դարձեալ տաքնալու պէս։

Մ. Թ. ՍԻԷՅԵԱՆ

Քաղաքական Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

«Տէպա»ի յօդուածը.—Ումպէրթօ թագաւորին մահուան տարեդարձը.—Ֆրանսայի ու Իտալիոյ յարաբերութիւնները. — Իտալիա եւ Վատիկան։

Տէպա, Ումպէրթօ թագաւորին մահուան տարեդարձին առթիւ յօդուած մը հրատարակելով, կ'ըսէ թէ Իտալիոյ ժողովուրդը այդ առթիւ իր հաւատարմութեան հաւաստիքը մատոյց Իտալիոյ արքայական գերդաստանին և թէ Վիքթոր Էմմանուէլ Գ.ի թագաւորութեան առաջին տարին երջանկութեան մեծ հորիզոն մը բացաւ։ Բարիզի թերթը կ'ըսէ թէ ներքին քաղաքականութեան տեսակէտով Իտալիա կարգ մը դժուար խնդիրներ ունի կարգադրելիք՝ որոնց ամէնէն ծանրն է ընկերական խնդիրը, ինչպէս ուրիշ քանի մը երկիրներու մէջ։ Գիւղացի ժողովուրդը կը նեղուի և կ'աւելցնէ դասակարգը անոնց որոնք ընկերվարականութեան որսերը կ'ըլլան, և որոնց դէմ պէտք է մաքառիլ, ապագայ չփոթութեանց առաջքը առնելու համար։ Տէպա իբրեւ այդ վիճակին հետեւանքը կը համարի այն տնտեսական աղքատութեան որուն ենթակայ եղաւ Իտալիա, նախ սպառազինութեանց ծախքերուն տակ ջախջախուելով և յետոյ Ֆրանսայէն հեռանալով, Ֆրանսայէն որ իր միակ շահատանն է և անկէ միայն կախում ունի իր նիւթական բարգաւաճումը։ «Այդ պարագան, կ'ըսէ Տէպա, այնքան լաւ աչքի զարկաւ որ անկէ ծագում առաւ Ֆրանքօ-իտալական մերձեցման քաղաքականութիւնը, որուն կարեւոր մէկ հանգրուանը եղաւ Վիքթոր Էմմանուէլ Գ.ի թագաւորութեան առաջին տարին։ Իտալիոյ կը մնայ, մեր իրաւամբ յուսացած գործակցութիւնները տալով, այդ մերձեցումէն աւելի գնահատելի նիւթական առաւելութիւններ ձեռք բերել, քան թէ փայլուն հանդէսներ։ Նկատողութեան առնելով Գերմանիոյ մաքսային նոր հակումները, կրնանք ենթադրել թէ Իտալացիները հետզհետէ պիտի ըմբռնեն թէ քանի տարի իրենց հետեւած քաղաքականութիւնը իրենց համար պէտք եղածը չէր։ Իտալիոյ և Վատիկանի յարաբերութեանց խնդիրին ալ, Իտալիոյ խաղաղութեան տեսակէտով, վերոյիշեալ խնդիրներուն չափ կարեւորութիւն չունին։ Կը յիշուի թէ Ումպէրթօ թագաւորին մահուան, մանաւանդ Մարկերիթա թագուհիին յօրինած աղօթքին նկատմամբ Եկեղեցիին ձեռք առած միջոցներուն առթիւ, երկու հակառակորդ իշխանութեանց միջեւ թշնամութիւնները վերսկսան, ինչ որ նպաստաւոր չհամարուեցաւ, բայց Վիքթոր Էմմանուէլ Գ. իմաստութեամբ հանդարտեցուց փոթորիկը որ երկար տեւելու երեւոյթը ունէր։ Սեպտեմբեր 20ի հանդէսը, որ այդ ցաւալի միջադէպերէն անմիջապէս ետքը կու գար, պիտի առնուէր՝ իբրեւ մասնաւոր ցոյց մը և պատերազմի յայտարարութեան պէս բան մը Վատիկանի ուղղուած։ Այդ անդէպ կողմնակերպութեան հեղինակները շատ յուսացած էին թէ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորն ալ ներկայ պիտի գտնուի, որով իրենց ընելիք ցոյցին նշանակութիւնը ու հանգամանքը աւելի կարեւորութիւն մը պիտի ստանայ։ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը որ այդ միջոցին Նափոլի կը գտնուէր, Հռոմ չեկաւ, որով բացարձակապէս հակառակ եղաւ նոյն ցոյցը կազմակերպողներուն։ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը ու նախարարները եթէ միշտ ունենան այդ հաշտարար տրամադրութիւնը, մեծ միջոցը պիտի ըլլայ թող չտալու որ հռոմէական խնդիրը մեծ հոգ մը ըլլայ Իտալիոյ համար։»

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ

«Տէյլի Մէյլ»ի մէկ յօդուածը.—«Հէրալտօ»ի հրատարակութիւնը — Ճիպրալթարի խնդիրը։

Մատրիտի ամէնէն կարեւոր լրագիրը՝ Հէրալտօ հանրութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Տէյլի Մէյլի մէկ յօդուածին վրայ, որուն հեղինակն է անգլիացի նշանաւոր գրագէտ Պ. Պէնսուսան։ Յօդուածագիրը կ'ըսէ թէ Սպանիոյ համար բնաւ աղէկ չէ որ որ և է տէրութիւն Ափրիկէի ծովեզերքին վրայ հաստատուի իր դիմացը։ Եթէ հոն հաստատուելիք տէրութիւն մը կայ այն ալ Սպանիան է՝ որուն առաջին ոյժ տուողը Անգլիա պիտի ըլլայ, վասն զի այդ կէտին վրայ Անգլիոյ և Սպանիոյ շահերը իրարու կը նմանին։ Յօդուածագիրը կը յարէ.—«Պէտք ունինք որ Սպանիոյ հետ մեր յարաբերութիւնները բարւոքին՝ Միջերկրականի մուտքին վրայ մեր դիրքը ապահովելու և լաւ հաստատելու առ պարագան թէ Ճիպրալթար ինչ որ ալ պատահի, պիտի կրնայ միշտ ալ նաւային կայան մը, ուր մեր նաւերը, Անգլիայէն հարիւրաւոր մղոններ հեռուն, կարենան ուտելիք, ածուխ և ռազմամթերք գտնել։ Բորթուկալի հետ մեր բարեկամութեանը արժէքը նշանակութիւն պիտի չունենայ, եթէ Սպանիան թշնամի ունենանք մեզի։ Ատոր համար կ'ըսեն թէ քանի մը տարիներէ ի վեր սխալ մը գործած ենք պէտք եղածին պէս չփարուելով տէրութեան մը հետ որ թէեւ մեծ դժբաղդութեանց զոհ գացած է, բայց այս միջոցիս նշանաւոր ջանք մը կ'ընէ դարմանելու իր աղէտները և նորէն կարեւոր դիրք մը ստանձնելու եւրոպական յարաբերութեանց պատմութեան մէջ։ Հաւանական է որ Անգլիա եթէ չամրապնդէ զինքը Սպանիոյ միացնող կապերը, Գերմանիա անշուշտ պիտի փութայ բարեկամական յարաբերութիւններ հաստատել անոր հետ։ Սպանիա կրնայ Միջերկրականի մէջ Գերմանիոյ փառասիրութեանց գոհացումը դիւրացնել. գերմանական ճարտարարուեստին գործունէութիւնը մեծ զարգացումներ կը ստանայ Սպանիոյ և Բորթուկալի մէջ։ Ամէն ոք գիտէ թէ Գերմանիա սերտ յարաբերութիւններ ունի Միջերկրականի միւս ծայրին գործերուն հետ։ Բայց Պէրլինի դահլիճը եթէ տեսնէ թէ ուրիշ կէտի մը վրայ կրնայ նոր առաւելութիւններ ձեռք բերել, առիթը ձեռքէ պիտի չհանէ։»

Հէրալտօ ալ կը յարէ.—«Ինչպէս կ'երեւայ, յօդուածագրին գաղափարները՝ որոնք այս միջոցիս շատ տարածուած են Անգլիոյ մէջ, մեծապէս նպաստաւոր են դաշնակցութեան մը և կամ գէթ աւելի սերտ միութեան մը Սպանիոյ և Մեծին Բրիտանիոյ միջեւ։»

ԻՏԱԼԻԱ

Նախարարական փոփոխութիւնը.—Պատճառները.—Ելմտական բարենորոգման ծրագիրը։

Իտալիոյ նախարարութեան մէջ, ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, փոփոխութիւններ եղան։ Ելմտական նախարար Պ. Վոլլէմպորկի յաջորդեց Պ. Քարքանօ։ Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Պ. տը Մարթինօ ալ հրաժարեցաւ, վասն զի արտաքին գործոց նախարար Պ. Բրինէթթիի հետ տարակարծիք էր դիւանագիտական պաշտօնեաներու խնդրի մը համար։ Պ. տը Մարթինոյի յաջորդեց առեւտրական ու երկրագործական նախարարութեան խորհրդական Պ. Ալֆրէտօ Պաչչէլլի։ Նոյն նախարարութիւնը զոր փոխանորդաբար կը վարէր նախարարապետ Պ. Ծանարտէլլի, յանձնուեցաւ Պ. Կուիտօ Պաչչէլլիի որ Պ. Ալֆրէտոյի հայրն է։ Նախարարական այդ մասնակի փոփոխութեան նկատմամբ սապէս կը խօսին Իտալիոյ լրագիրները.

«Ծանարտէլլիի դահլիճը ելմտական բարենորոգման և տուրքերու թեթեւցման ծրագրով մը ներկայացաւ Խորհրդարանին, որուն յանձնաժողովը չընդունեց առաջարկուած բարենորոգումները, թէեւ ելմտական նախկին նախարարը երկու անգամ մեծապէս փոխեց իր ծրագիրը և որուն վերջին տեղեկագիրը նոյն իսկ դահլիճին իր պաշտօնակիցներուն կողմէ մերժուեցաւ։»

Նախարարութեան կուսակից թերթերն ալ կ'ըսեն թէ պէտք է սպասել Խորհրդարանին նստաշրջանին բացման՝ հոկտեմբերին կամ նոյեմբերին, որպէսզի մինչեւ այն ատեն պատրաստուին բարենորոգումներ, որոնց համար կը յուսացուի որ այս անգամ ընդհանուր հաւանութեան պիտի արժանանան, սակայն նախորդներուն անյաջողութիւնը լաւ նշան մը չէ նոր պատրաստուելիքներուն և Խորհրդարանին ներկայացուելիքներուն յաջողութեանը համար։

—Աւասիկ ելմտական այն վերջին ծրագիրը՝ զոր ելմտական նախորդ նախարար Պ. Վոլլէմպորկ առաջարկեց և որ մերժուեցաւ նոյն իսկ իր պաշտօնակից նախարարներուն կողմէ.—Պ. Վոլլէմպորկ առաջարկած էր ջնջել ներքին մաքսը որ 191 միլիոն Փր. կ'արտադրէ։ Այդ գումարին մէջ համայնքներուն բաժինն է 138 միլիոն և գանձինն ալ 53 միլիոն։ Պ. Վոլլէմպէրկ, այդ կորուստին համար համայնքներուն փոխարինութիւն մը ընելու նպատակով, կ'առաջարկէր անոնց թողուլ շարժուն ստացուածքներու տուրքին ամբողջ հասոյթը, ինչ որ 344 միլիոն Փր.ի պակաս մը առաջ պիտի բերէր տէրութեան հասոյթներուն համար։ Արդ, Իտալիոյ ելմտացոյցը, այնպէս մը հաստատուած է որ կարելի չէ այդ պակասին համապատասխան չափով խնայողութիւններ ընել. ուստի ելմտական նախարարը կարգ մը նոր տուրքեր կ'առաջարկէր այդ բացը գոցելու համար։ Պ. Վոլլէմպորկի պաշտօնակիցները, սակայն, յայտարարեցին թէ երկրին քաղաքական կացութիւնը ի վիճակի չէր այդ տեսակ բարենորոգումներ ընդունելու. նաեւ անոնք ընդունիլ տալու Խորհրդարանի մը, ուր նախարարութիւնը շատ անորոշ, փոփոխական ու դիւրաղդած մեծամասնութիւն մը ունի։ Իտալիոյ լրագիրները կ'ըսեն թէ այդ պատճառով անհրաժեշտ դարձած էր նախարարական մասնակի փոփոխութիւն մը, թէեւ անիկա ալ պիտի չկրնայ բարւոքել Ծանարտէլլի-Ճիոլիթթի դահլիճին կացութիւնը, որ տկարացած է շատ մը պարագաներով և առաջ բերած է նախարարական այդ մասնակի փոփոխութիւնը։

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

Անգլիոյ արտաքին գործոց խորհրդականին յայտարարութիւնները.—Մաքսային խնդիրը.—Գետի ճամբաները.—Եանկ-Ձէի հովիտը։

Անգլիոյ արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Քրէնպորն, ուրբաթ օր, Երեսփ. Ժողովին մէջ յայտարարեց թէ առաջարկուեր է որ Չինու մաքսային սակացոյցին մէջ համարուին՝ հիմա մաքսէ զերծ եղած ապրանքները, բաց ի բրինձէն և ցորենէն։ Խորհրդականը յարեց թէ այդ մասին տակաւին բանակցութիւն կը կատարուի. նաեւ ըսաւ որ Բէքինի անգլիական դեսպանը հեռագրած է թէ առաջարկուեր է Շանկայի մէջ Չինացի ու օտար վաճառականներէ կազմուած յանձնաժողովի մը յանձնել գետերու ճամբաներուն բարւոքման շինութեանց վերակացութիւնը և հսկողութիւնը։ Երեսփոխան մը հարցուց թէ 1898 մայիսին Գերմանիոյ դեսպանին առաջարկած պայմանը Եանկ-Ձէի հովտին մէջ Անգլիոյ մասնաւոր դիրքը ճանչնալու համար՝ միշտ գոյութիւն ունի՞։ Խորհրդականը պատասխանեց թէ այդ հարցումը հաւանօրէն առնչութիւն ունի 1898 մայիս 13ին Պէրլինի անգլիական դեսպանին ուղղուած հեռագրի մը, ուրկէ սա կը հետեւի թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը չէ հաւանած հարցում ընող երեսփոխանին ակնարկած պայմանին։ Այդ երեսփոխանը հարցուց թէ անգլեւգերման պայմանագրութիւնը փոփոխութիւն մը չէ՞ ըրած վերոգրեալ պայմանին նկատմամբ։ Խորհրդականը չպատասխանեց այդ հարցումին։ Ժողովին նիստը աւարտելու պահուն արտաքին գործոց խորհրդականը յայտարարեց թէ միջազգային զինուորներուն Բէքինէ հեռանալու թուականը պաշտօնապէս որոշուած է օգոստոս 15ին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ընկերակցութեանց օրէնքին վարչական կանոնագիրը.—Ֆրանսական ծովային դերյանձնաժողովը.—Աշխարհին շրջանը.—Ալժէրիա.—Ըմբոստութիւնը Հնդկաչինու մէջ.—Կտակ մը.—Լուվրի թանգարանը։

Ներքին գործոց նախարարութեան կրօնական դիւանը և Պետական Խորհուրդի օրէնսդիր ճիւղը աւարտելու վրայ են ընկերակցութեանց օրէնքին վարչական կանոնագիրը։ Պետական Խորհուրդը առաջիկայ երկուշաբթի կամ երեքշաբթի օր պիտի գումարուէր իր որոշումը տալու և զայն յայտարարելու Պաշտօնաթերթին մէջ։ Վարչական կանոնագիրը կը բաղկանայ 34 յօդուածներէ։ Կէտ առ կէտ կը հետեւի ընկերակցութեանց օրէնքին։ Այնպիսի արտօնագրութիւններ կը պարունակէ, որոնց համաձայն, լուծուած ընկերակցութեանց տրամադրելի գոյքերէն գումարներ վար դրուելով, կենսաթոշակի ձեւով, այն կրօնականներուն պիտի տրուին, որոնք միաբանութեանց անդամ ըլլալով ապրուստի միջոց չունին։

—Ֆրանսական ծովային դեր-յանձնաժողովը որ Մանչէսթըր հասած էր, Բոմոնայի նաւագործարանին նաւ նստեր է Լիվըրբուլ երթալու համար, երկու քաղաքները իրարու միացնող ջրանցքին հետեւելով։ Յանձնաժողովին անդամները մեծապէս շահագրգռուեր են ջրանցքին աշխատութեանց։

—Մաթէնի խմբագիրներէն Պ. Կասթոն Սթիկլէր որ ամենակարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ աշխարհիս շրջանը կատարեց, Բարիզ հասեր է անցեալ ուրբաթ օր։ 64 օրուան մէջ կատարեր է ուղեւորութիւնը, 34,448 քիլոմեթր ճամբայ կտրելով։ Պ. Սթիկլէր հաճութեամբ մէկ քանի ժամ կեցեր է Լոնտոնի մէջ։ Չէր ուզած գիշեր ատեն Բարիզ հասնիլ, մանաւանդ որ կը փափաքէր Ամիէնէն անցած ատեն ողջունել Ժիւլ Վէռնը, աշխարհիս շրջանը 80 օրուան մէջ գրքին հեղինակը, որ առաջին անգամ ըլլալով յղացած էր աշխարհիս շրջանը կատարելու գաղափարը, զոր Պ. Սթիկլէր 80 օրէն 64 օրուան իջեցուցած էր։ Եթէ Ամիէն չհանդիպէր, Մաթէնի խմբագիրը 63 օրուան և 16 ժամուան մէջ պիտի կատարէր այդ ուղեւորութիւնը։ Ժամը վեցը 10 անցած կառախումբը կայարան կը մտնէ և կ'երթայ կանգ կ'առնէ այն տեղը՝ ուրկէ Կասթոն Սթիկլէր ճամբայ ելած էր անցեալ մայիս 29ին։ Կայարանին մէջ բազմութիւն խռնուած էր։ Մաթէնի և Ֆրանսէի խմբագրութիւնը շրջապատած էին արդէն Սթիկլէրը, որպէս զի առանց կորսուելու, իր ամուսնոյն վակոնը երթայ։ Տիկին Սթիկլէր իր ամուսնոյն մատոյց վարդերու և հօրթանսիաներու գեղեցիկ խուրձ մը, իր աշխատակիցներուն կողմէ նուիրուած։ Յետոյ ողջագուրումներ, ձեռքի սեղմումներ, բարի գալստեան մաղթանքներ, մինչ ամբոխը, որ ճամբորդներէ, բարեկամներէ, հետաքրքիրներէ կը բաղկանար, քարափին վրայ խռնուած «կեցցէ»ներ կը գոչէր՝ Պ. Սթիկլէրի և Մաթէնի ուղղուած։ Բարիզի բոլոր լրագիրները ղրկած էին իրենց ներկայացուցիչները, որոնք Մաթէնի և Ֆրանսէի խմբագիրներուն հետ կայարանին սպասման սրահը կը մտնեն, զոր իրենց տրամադրութեան տակ դրած էր Ընկերութիւնը և յաջողապէս զարդարել տուած էր ընդունելութեան համար։ Շամբանի քանի մը գաւաթներ կը պարպուին։ Յետոյ կառքերու մէջ նստելով Մաթէնի խմբագրատունը գացին։ Ճամբուն վրայ, բազմաթիւ բարեկամներ խանդավառ ընդունելութիւն ըրին Մաթէնի խմբագրին։

—Մատրիտի Ֆրանսական գործակատարը պաշտօնապէս ծանուցեր է սպանիական կառավարութեան թէ Ալժէրիոյ հարաւակողմի մասին մէջ առանց մասնաւոր արտօնութեան չեն կրնար երթեւեկել Եւրոպացիները։ Ճամբորդները պարտին արտօնագիրներ առնել կուսակալէն և զօրաբաժնի հրամանատարներէն։

—Սիտնէյ շոգենաւը որ Չինու և Հնդկաչինու թղթատարը կը փոխադրէ, Մարսիլիա տարեր է 500 զօրք, քանի մը ժամ զանոնք հանգստացնելէ յետոյ Ճիպութիի մէջ։ Քոչինչինէն հասած լուրերը անմխիթար են։ Աննամի հարաւակողմը խառնակութիւններ ծագեր են։ Ըմբոստներ կը փորձեն արգիլել երկաթուղիի շինութիւնը՝ աւելորդապաշտութեան վրայ կռթնած, որոնց համաձայն, երկաթուղին չի կրնար նուիրական հողերէն անցնիլ։ Ըմբոստները թուով 10,000 հոգի են, որոնցմէ խումբ մը սպաններ է ամբոշէն զօրքերու հարիւրապետ Բէաէնը, որ երկաթուղիի ճամբուն յառաջացման աշխատութեանց վրայ կը հսկէր։ Անկարգութիւններ տեղի ունեցեր են Պան-Մուանկի և Բախանի մէջ։ Հակառակ եւրոպական ներկայացուցիչ զօրավար Թուրնիէի ի գործ դրած ազդեցիկ միջոցներուն, ծանր կռիւներ տեղի ունեցեր են։ Ըմբոստները հարաւակողմը բնակող Բաղերէ կամ Լաօբիններէ կը բաղկանան։ Կը կարծուի թէ ապստամբութիւնը կը տարածուի նաեւ հիւսիսակողմի Բաղերուն մէջ, որ շատ պատերազմասէր ժողովուրդ մը ըլլալով, դիւրին պիտի չըլլայ զսպել զանոնք։ Ըմբոստութիւնը կը ծաւալի նաեւ Քամպոճ, Քոչինչինի, հարաւային Աննամի երկիրները։ Ֆրանսացիներուն կրած մեծ պարտութենէն օգուտ քաղելով՝ ըմբոստները գրաւեր են գետին եզերքները և ամէն հաղորդակցութիւն կտրեր են Վերին-Լաօսի և Քոչինչինի միջեւ։

—Ժաք Ֆ-Ժիւլ-Թէյֆ անուն անձ մը գումար մը կտակեր է Ֆրանսական Ակադեմիին։ Այդ գումարին հասոյթը եղող 1000 ֆրանքը, ամէն տարի կէս առ կէս պիտի տրուի այնպիսի անձերու, որոնք առնուազն վաթսուն տարեկան ըլլալով դրամական անձկութեան կացութեան մը մէջ կը գտնուին, բայց մինչեւ այն ատեն լաւ ընթացք մը ունեցած են իրենց կեանքին մէջ, հոգ չէ թէ ո՛ր դասակարգէն կը պատկանին։

—Մեծ փութով առաջ կը տարուին Լուվրի թանգարանին սրահներուն ճարտարապետական զարդարումը ու կարգաւորումը, որոնք պիտի յատկացուին հին նկարիչներու գործերուն։ Նախկին սրահները հիմա յատկացուած են ԺԶ. ԺԷ. և ԺԸ. դարերու կարասիներուն։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

Երկու տէրութեանց միջեւ դաշնակցութիւն մը.—Մանչուրիա.—Քորէա.—Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ լրագիրները։

Չինական խնդրին կարգադրութենէն ետքը եւրոպական և մանաւանդ անգլիական ու ռուսական լրագիրները կը զբաղին Ռուսիոյ ու Ճափոնի միջեւ գոյանալիք դաշնակցութեան մը խնդրովը։ Կ'երեւայ թէ այդ դաշնակցութեան զրոյցները շինծու բաներ չէին՝ լուր չունեցող թղթակիցներու կողմէ հրապարակ հանուած։ Անգլիոյ և Ռուսիոյ լրագիրները այսօր հաւասար եռանդով կը խօսին այդ խնդրին վրայ. առաջինները նոյն իսկ հաւանականութիւնը չեն ընդունիր. մինչդեռ վերջինները կ'աշխատին ազդեցութիւն մը բանեցնել հանրային կարծիքին վրայ, մանաւանդ Ճափոնի մէջ, ուր մինչեւ վերջերս հակառուսական զօրաւոր հոսանք մը կար։ Ռուսեւճափոնական դաշնակցութեան մը լուրը կրնայ սուտ կամ սխալ ըլլալ, բայց այն իրողութիւնը թէ այդ դաշնակցութեան կարելիութիւնը խնդիր եղած է և թէ ռուսական ամէնէն կարեւոր և կառավարութենէն ներշնչուած լրագիրները համակարծիք են այդ գաղափարին և ամէն տեսակէտով կը խօսին անոր վրայ, քաղաքական խիստ ուշագրաւ երեւոյթ մըն է, մանաւանդ իր ունենալիք հետեւանքներուն համար։ Այսօր յայտնի է թէ Ճափոն ալ ևս ոչ և է դիտողութիւն չըներ Մանչուրիոյ մէջ Ռուսիոյ ընթացքին համար և թէ երկու ազգերուն շահերու իրական անհամաձայնութիւնը կը կայանայ Քորէայի մէջ, ուրկէ ծագում առած է այդ անհամաձայնութիւնը և ուր ազդեցութեան զօրաւոր պայքար մը կը տիրէ միշտ։ Նովոյէ Վրէմիա լրագիրը, որ ազդեցիկ և իրազեկ ռուս լրագիր մըն է, այդ դաշնակցութեան կարելիութեանը վրայ խօսելով կ'ազդարարէ Ճափոնի որ աւելի հարաւային կողմը տարածուելու աշխատի, ուր արգելքի պիտի չհանդիպի, փոխանակ աչքերը դարձնելու դէպ ի արեւմուտք, ուր իր զօրութիւնը պիտի խորտակէ ռուսական հսկային դէմ։ Ռուսիա պատրաստ է Ճափոնի առջեւ բանալ արեւմուտքի հետ հաղորդակցութեանց ճամբաները՝ անդրսիպերիական երկաթուղիով և իր ունեցած հաղորդակցութեան միւս բոլոր ճամբաներով։ Ռուս թերթը կը յարէ թէ խնդիր է գիտնալ որ Ճափոն Ռուսիոյ բարեկամութեան իրեն ընծայած առաւելութիւնները փոխարինութիւն մը կը նկատէ՞ դէպ ի արեւմուտք հողային ընդարձակման առթիւ իր ըրած կորուստին համար, ընդարձակում մը որ ենթադրական է և այնպէս պիտի մնայ, վասն զի Ռուսիա հակառակ է անոր։ Նովոյէ Վրէմիա կը յարէ.—«Անօգուտ է անոտի ենթադրութիւններ ընել. բաւական է հաստատել սահմանները խնդրի մը, որուն լուծումը մեծապէս կը շահագրգռէ Մեծ Ովկիանի մէջ շահ ունեցող բոլոր տէրութիւնները։»

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Մաքսային սակացոյցերու խնդիրը.—Սեղանաւորական լրագրի մը հրատարակութիւնը.—Ֆոն Պիւլով կոմսին յայտարարութիւնը։

Քաղաքական լրագիրներէն ետքը կարգը եկած է սեղանաւորական լրագիրներուն որոնք կը զբաղին Գերմանիոյ մաքսային սակացոյցին խնդրովը։ Ահաւասիկ կարծիքը անգլիական Սթաթիսթ սեղանաւորական լրագրին որ մեծ հեղինակութիւն ունի ելմտական խնդիրներու մէջ։

«Գերմանիոյ մաքսային սակացոյցը եթէ վերջերս հրատարակուած ձեւովը վաւերացուի, պիտի կրնայ վնասել մէկ կողմէն Գերմանիոյ և միւս կողմէն Ռուսիոյ ու Մ. Նահանգաց բարւոք յարաբերութիւններուն։ Նաեւ ճգնաժամ մը առաջ պիտի բերէ Գերմանիոյ առեւտրական յարաբերութեանց՝ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Իտալիոյ հետ։»

—Բարիզի դիւանագիտական շրջանակներուն հասած լուրի մը նայելով, Գերմանիոյ նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսը արդէն ծանուցեր է Աւստրիոյ-Հունգարիոյ, Իտալիոյ և Ռուսիոյ կառավարութեանց թէ՝ մաքսային սակացոյցի օրինագիծին հրատարակուած ըլլալուն հակառակ, սակացոյցի խնդիրը բաց պիտի մնայ և թէ առեւտրական դաշնագրութեանց վրայ բանակցութիւն պիտի կատարուի ընդարձակ ոգիով մը հաւաքական շահու համապատասխան եղանակով։

ՌՈԲԷՐԴ ՔՈԼԷՃ

Սոյն Քոլէճ, հաստատեալ կայս. Բարձր Իրատէով, կազմակերպեալ է Եւրոպեան ու Ամերիկեան նոյն օրինակ հաստատութեանց նման, ունենալով նշանաւոր դասատուաց կաճառ մը, որով կը կառավարուի. նաեւ ընտիր և յաջողակ ուսուցիչներ Հայերէն, Պուլկարերէն, Գաղղիերէն, Գերմաներէն, Յունարէն և Թրքերէն լեզուաց համար։ Ունի 8000 հատորներէ բաղկացեալ երկրաբանական, հանքաբանական, կենդանաբանական և բուսաբանական հաւաքածոներ և բնագիտական, տարրաբանական, բնախօսական և այլ բազմաթիւ գործիներ։

Քոլէճին նպատակն է ժամանակիս պահանջմանց համաձայն, բարձրագոյն կարգի կրթութիւն մը տալ իրեն դիմող երիտասարդաց. Նոր տնօրինութիւնք եղած են բնական գիտութեան դիւրութիւններ ընծայելու համար։

Ռոբէրդ Քոլէճի մէջ աւանդեալ գրական և գիտական ուսմանց լեզուն Անգլերէն է. սակայն իւրաքանչիւր ուսանող պարտաւորեալ է ուսանիլ իր մայրենի լեզուն և տոհմային պատմութիւնը։ Հայերէն լեզուի և Դպրութեան համար գծուած է ուսման կատարեալ ընթացք մը, որուն պիտի հետեւի իւրաքանչիւր հայ ուսանող։

Հաստատութեան հոյակապ և քարաշէն շէնքերը կառուցուած են ի Ռումէլի Հիսար, Վոսփորի Եւրոպական կողմը գտնուող բարձրերուն ետեւը բլրի մը վրայ, որուն դիրքը Վոսփորի ափանց վրայ գեղեցկագոյն և ամէնէն առողջարարը համարուած է։

Քոլէճին յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 15ին։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ Տնօրէնութիւնն, ի Ռումէլի Հիսար։

Փափագողներ Քոլէճին յայտագիրը կրնան ստանալ Պայլլ Հանըզ Մր. Բիթէն և Բէրա Մր. Պէյքըրի վաճառատուներէն։

754 3—24

ՄԱՀ

ՖՐԷՏԷՐԻՔ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻԻՆ

Վիլհէլմ կայսրը, հեռագիր մը ուղղելով Վեհ. Սուլթանին, ծանոյց իր մօրը՝ Ֆրէտէրիք կայսրուհիին մահը։

—Գերմանիոյ դեսպանատան խորհրդական Պարոն Ֆոն Վանկէնհայմ ու Անգլիոյ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնոր, երէկ, Թարաբիայէն Բերա իջան՝ ցաւակցութեան համար այցելութեան գացողներուն դիւրութիւն մը ընծայելու նպատակով։

—Կայսերազուն իշխան Պիւրհանէտտին էֆ. արքունական Իպրահիմ պէյի հետ, երէկ, Գերմանիոյ ու Անգլիոյ դեսպանատուններըը գնաց և Վեհ. Սուլթանին անունով ցաւակցութեան այցելութիւն տուաւ գործակատար Պարոն Ֆոն Վանկէնհայմի և դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնորի։

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Մեծ. Եպարքոսը և բոլոր նախարարները, երէկ, Գերմանիոյ ու Անգլիոյ դեսպանատուններըը երթալով, ցաւակցական այցելութիւն տուին։

—Բոլոր դեսպաններն ալ, երէկ, ցաւակցական այցելութիւններ տուին Անգլիոյ դեսպանին ու Գերմանիոյ դեսպանատան գործակատարին։ Կ. Պոլսոյ գերմանական գաղթականութեան երեւելիներն ալ նոյն նպատակով այցելութիւն տուին Պարոն Ֆոն Վանկէնհայմի։

—Ֆրէտէրիք մայր կայսրուհիին մահը մեծ վիշտ պատճառեց Մէքլէնպուրկի դուքսին ու դքսուհիին։ Մահուան գոյժը հաղորդուած պահուն դուքսը ըսաւ.—«Մեր ազնուասիրտ կայսրուհին հիմա յաւիտենական քունը կը քնանայ։ Աստուած ողորմի անոր հոգւոյն։» Դուքսը ցաւակցական այցելութիւն տուաւ Գերմանիոյ դեսպանատան գործակատարին և Անգլիոյ դեսպանին։ Դուքսին ու դքսուհիին Կ. Պոլիս այցելելուն առթիւ ծրագրուած բոլոր հանդէսները յետաձգուեցան։ Արարողապետ Իպրահիմ պէյ, առջի օրը, Վեհ. Սուլթանին անունով ցաւակցական այցելութիւն տուաւ դուքսին ու դքսուհիին։ Անճէմ Ալի փաշա ու Քամբէնօֆէնէր փաշա ալ ցաւակցութիւն յայտնեցին նոյնին Բարձրութեանց։

—Սըմմըր Բէլէսի դարպասին մէջ, առջի օրը, նուագածութիւն չկատարուեցաւ։

—Ֆրէտէրիք մայր կայսրուհիին յուղարկաւորութեան օրը հոգեհանգիստ պիտի կատարուի Գերմանիոյ դեսպանատան Թարաբիոյ ամառանոցին մատուռին մէջ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քրօնպէրկ, 7 օգոստոս.—Հանգուցեալ Ֆրէտէրիք մայր կայսրուհիին աղջիկները՝ Սաքս Մայնինկէնի Շառլոթ իշխանուհին, Շաումպուրկ-Լիբբէի Վիքթորիա իշխանուհին և Հէսի Մարկրիթ իշխանուհին՝ իրենց ամուսիններուն հետ՝ այսօր հոս հասան։

—Այն սենեակը, ուր դրուած է մայր կայսրուհիին դագաղը, մատուռի վերածուած է։ Այս առտու նոյն սենեակին մէջ հոգեհանգիստ կատարուեցաւ։ Վիլհէլմ կայսրը ու կայս. գերդաստանին անդամները ներկայ գտնուեցան։

Բարիզ.—Եւրոպական ամբողջ մամուլը մեծ գովեստով կը թուէ Ֆրէտէրիք մայր կայսրուհիին ազնիւ յատկութիւնները՝ իբրեւ կայսրուհի, ամուսին ու մայր։

Պէրլին.—Բոցտամի մէջ, կիրակի օրը, հոգեհանգիստ պիտի կատարուի։ Յուղարկաւորութիւնը երեքշաբթի օրը տեղի պիտի ունենայ Բոցտամի մէջ։

—Վիլհէլմ կայսեր անդրանիկ զաւակը Ֆրէտէրիք Վիլհէլմ իշխանը՝ իր մեծ մօրը մահուանը առթիւ Քրօնպէրկ գացած է, որով ներկայ պիտի չգտնուի Վալտէրսէ մարաջախտին ըլլալիք ընդունելութեան։

Լոնտոն.—Անգլիոյ մէջ կիներու բարեգործական Ընկերութիւնները որոշեցին պսակներ ղրկել՝ Ֆրէտէրիք մայր կայսրուհիին դագաղին վրայ դրուելու համար։ Էտուարտ թագաւորին հրամանով, արքայական գերդաստանին անդամները մեծ սուգի հագուստ կրել սկսան։ Լոնտոնի բարձր դասակարգի տիկիններու մեծ մասն ալ սուգի հագուստ կը կրէ։ Բոլոր դեսպանները արքայական պալատը երթալով ցաւակցութիւն յայտնեցին. յետոյ նոյն նպատակով գերմանական դեսպանատունն ալ գացին։ Անգլիոյ պետական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններն ալ ցաւակցական այցելութիւն տուին Լոնտոնի գերմանական դեսպանին։ Լրագիրները թէեւ կ'ըսեն թէ կիրակի օրը Լոնտոնի բոլոր եկեղեցիներուն մէջ հոգեհանգիստ պիտի կատարուի, սակայն այդ մասին դեռ վերջնական որոշում մը չկայ։

Ուաշինկթըն.—Նախագահ Պ. Մաք Քինլի, խիստ մտերմական հեռագիր մը ուղղելով Գերմանիոյ կայսեր, Ֆրէտէրիք մայր կայսրուհիին մահուանը առթիւ ցաւակցութիւն յայտնեց։

Պէրլին.—Յունաստանի գահաժառանգ իշխանը ու իշխանուհին ներկայ պիտի գտնուին Ֆրէտէրիք մայր կայսրուհիին յուղարկաւորութեանը։

—Ճափոնի կայսրն ալ ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Վիլհէլմ կայսեր։

Բարիզ.—Հայնրիխ իշխանը որ գերման նաւատորմիղով ծովի վրայ կը գտնուի, Ֆրանսական նաւահանգիստ մը ցամաք պիտի ելլէ, Քրօնպէրկ երթալու և մօրը յուղարկաւորութեանը ներկայ գտնուելու համար։

Պէրլին.—Վալտէրսէ մարաջախտին համար կատարուելիք հանդէսները յետաձգուեցան, սուգի պատճառով։

Ներքին Լուրեր

ՓԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Միւթէմէտիզի տատուրեան տրուեցաւ քաղաքային հանգստեան Թօշակի սնտուկին իրաւագէտ խորհրդական Աճմէտ Ակեան էֆ.ի։ Սանիէի տատուրեան՝ տպարանապետ Սերվիչէն էֆ.ի։

—Գասթէմունիի նահանգին Զանկուլտաքի գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Եէնիճէի Վարտար գաւառակին գայմագամ Ալի Րիզա պէյ, որուն յաջորդեց Զանկուլտաքի գայմագամ Սիւլէյման Նահիֆի էֆ.։

—Այտընի նահանգին Սալիհլի գաւառակին նաիպ անուանուեցաւ Էքէյլիի նախորդ նաիպ Իպրահիմ Էտհէմ էֆ.։ Էտիրնէի նահանգին Քէշան գաւառակին նաիպ անուանուեցաւ Պոլատիի նախորդ նաիպ Թահիր էֆ.։

—Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Զաթալճայի նաիպ Հասան Հիւսնի էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ նոյն գաւառին հաշուակալ Էտհէմ էֆ.ի և Ատաբազարի նաիպ Մէհմէտ Ասաֆ էֆ.ի։ Հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Սերվիչէն տպարանին վիմագրութեան վարպետ Արամ Ճիվանեան էֆ.ի և Սապաքալեսի Դրան պետոյ հայթայթող վաճառական Գասպարեան Կարապետ էֆ.ի։

ՄԷՔԼԷՆՊՈՒՐԿԻ դուքսը, դքսուհին ու Ռէօսի իշխանը, երէկ. իրենց հիւրամեծարներուն հետ և Լէհպէր շոգեմակոյկով պտոյտ մը կատարեցին Վոսփորի մէջ և Գումգաբուի ու Եէնիգաբուի առջեւէն անցնելով Եէտիգուլէ ցամաք ելան. հոնկէ պալատական կառքերով այցելեցին Կ. Պոլսոյ պարիսպները, Գաւքիէի ու Էսկի Ալի Փաշայի մզկիթները և ուրիշ նշանաւոր վայրեր. յետոյ Էտիրնէգաբուի ճամբով Ղալաթիա եկան և շոգենաւակով Եէմիշ իսկէլէսի ելան. այցելեցին Թահթա Գալէի Րիւսթէմ Փաշա մզկիթը և ապա Գարաքէօյի կամուրջէն անցնելով Բերայի գերմանական դեսպանատունը գացին. հոն պահ մը հանգիստ առնելէ ետքը, Գերմանիոյ դեսպանատան գործակատարին ու առաջին թարգմանին հետ, Մեծ Շուկայ գացին և Ճէվահիր Պէտէսթէնէն գնումներ կատարեցին ու Նուրը Օսմանիէ մզկիթը այցելեցին. յետոյ Բ. Դրան պողոտայէն Սիրքէճի իջան և անկէ Լէհպէր շոգեմակոյկով Թարապիա գացին։

—Դուքսը, դքսուհին ու իշխանը, այսօր Համպուրկ կ'ուղեւորին գերմանական Սքամպուլ շոգենաւով։

ԲԷՐԼԷԲԷՅԻ ողողեալներուն համար կազմուած Նպաստամատոյց յանձնաժողովը երէկ գումարուելով պատրաստեց կառավարական պաշտօնատուներուն ղրկուելիք նպաստի ցուցակը։ Ողողումէն փլած տուներու իննսունէ աւելիին տէրերը կարօտ անձեր ըլլալով, Մանասդըրի կուսակալութիւնը խնդրած էր որ սպանդանոցի տուրքին յաւելեալ մասը յատկանայ այդ կարօտ արկածեալներուն պատսպարուելուն և ուրիշ անհրաժեշտ պէտքերուն։ Յանձնաժողովը ընդունեց այդ առաջարկութիւնը։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՏԱՍԱՆՈՐԴԸ.—Իգտամ կ'իմանայ թէ ծխախոտի տասանորդին համար Հանրային Պարտքի վարչութեան և Ռէժիին միջեւ կնքուած պայմանադրութիւնը վերջերս ջնջուեր է։ Այդ պայմանադրութեան համաձայն, որ 1320էն ի վեր գոյութիւն ունի, ծխախոտի տասանորդը տարեկան 90,000 ոսկիի փոխարէն Ռէժիին յանձնուած էր։ Ռէժին այդ գումարէն եթէ աւելի բան մը գանձէր, հարիւրէն քառասունը ինք վար կը դնէր և հարիւրէն վաթսունը Հանրային Պարտքի վարչութեան կու տար։

ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ՎՐԱՅ ՀԱՆՐԱԿԱՌՔ.— Նէմլիզատէ Թահսին փաշա և Իզմիրցի Պ. Քարաթաքօբուլօ, աղերսագիր մը մատուցանելով առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, իննսուն տարուան մենաշնորհ ուզեցին Գարաքէօյի կամուրջին վրայ հանրակառք բանեցնելու համար։ Ճամբորդներէն, կամուրջին ստակէն զատ, թեթեւ վարձք մը պիտի առնուի։ Կառքերուն անիւները քաուչուէ պիտի ըլլան.

ԱՏԱԲԱԶԱՐԻ հարցաքննիչ դատաւոր կարգուեցաւ Ուրֆայի նախորդ հարցաքննիչ դատաւոր Ապտիւլվէհապ էֆ.։

ՍԸՂԸՐԴԻ ռէտիֆ — զինուորներու նախորդ հազարապետ Օսման աղա, կ'ըսէ Իգտամ, և ուրիշ պաշտօնեաներ քննութեան ենթարկուած են, տեղւոյն բանտին մէջ Օսման անուն անձ մը և ուրիշ բանտարկեալներ ծեծած ու չարչարած ըլլալնուն համար։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ. —Առողջապահական յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուեցաւ քաղաքապետ Րըտվան փաշայի նախագահութեամբ։ Անգլիացի Տոքթ. Պիչ ալ ներկայ գտնուեցաւ։ Յանձնաժողովը, իր անդամներէն Նոֆըլ ու Նիքոլաքի փաշաներուն առաջարկութեամբ, որոշեց որ կառքերու ներքին մասերը կաշիէ ըլլան, վասն զի թաւիշները ու սնդուսները կարելի չէ պէտք եղածին պէս ախտահանել։

—Տոքթ. Պիչ, առողջապահական քանի մը բժիշկներու հետ, այս առտու նորէն Գավագի մաքրանոցը գնաց։

—Քաղաքապետութիւնը ծանուց ամէն կողմ որ սպանդանոցի ծառայողները արիւնոտ ու աղտոտ հագուստներով դուրս չելլեն, նաեւ փոխադրուելիք միսերուն վրայ ալ մաքուր լաթով ծածկեն։

—Քաղաքապետութիւնը ծանուց ամէն կողմ որ աւրուած կոյուղիները անմիջապէս շինուին և եթէ տունի տէրերը անհոգ գտնուին, թաղապետութիւնները շինեն և ծախքը անոնց տէրերէն առնեն։

ՍԻՆՈՊԻ նախնական դատարանին հարցաքննիչ դատաւոր կարգուեցաւ իրաւագիտական վարժարանին շրջանաւարտ Մէլէք էֆ.։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը, առջի օրը, Մօտա երթալով այցելութիւն տուաւ Պ. Բաւլի Սթէֆանովիչի։ Ն. Սրբազնութիւնը հոն հանդիպեցաւ Յունաստանի նախարարապետին կնոջ՝ Տիկին Թէոթոքիսի որուն հետ տեսակցեցաւ։

—Ֆէնէրի Պատրիարքարանին նորոգութեան պահուն մատուռ մըն ալ պիտի շինուի, ուր Ս. Պատրիարքը առտու իրիկուն պիտի աղօթէ։

—Պատրիարքական Նախորդ Տեղապահ Տ. Նաթանայէլի տունը, Ֆէնէր, գողեր մտնելով քանի մը կալերաներ և Այնաբողի համրիչ մը գողցեր են. այս վերջինը Տ. Եօաքիմ Ս. Պատրիարքին կողմէ նուիրուած էր։

ԲԱՄՊԱԿԻ գինը ինկած է եւրոպական հրապարակներու վրայ։

ՌԷԺԻԻ ընդհանուր տնօրէն Պ. Ռամպէր երէկ Վիէննա ուղեւորեցաւ Արեւելեան Ճեպընթացով։

ԷՆՎԷՐ ՓԱՇԱ կ'ըսէ Սէրվէթ, որ Չին կը գտնուէր, Ճափոն ուղեւորեր է։ Էնվէր փաշա անդրխաղաղականի ճամբով Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆՑ ՎՏԱՆԳԸ. — Թանի օգոստոս 3 թիւին մէջ կը կարդանք.—«Կ. Պոլսեցի գրագէտ կին մը՝ Տիկին Ս... քանի մը օր առաջ Բարիզ հասաւ՝ Բարիզի ընկերական վիճակին վրայ ուսումնասիրութիւններ կատարելու։ Երէկ իրիկուն ուզեց տեսնել գիշերավայրերը. ուստի Պուլվար տէ Բարիսինի գիշերային մէկ հաստատութիւնը գնաց, ուր յաջորդաբար ծանօթութիւն հաստատեց իր մօտը գտնուած երկու երիտասարդներու հետ, որոնք զուարճախօս էին, սրախօս, սիրուն և կատարելապէս տեղեկութիւն ունէին նոյն հաստատութեան ամէն կարգի յաճախորդներէն։ Գրագիտուհին մեծապէս ուրախացած այս հանդիպումէն, ընդունեց անոնց առաջարկութիւնը՝ ուրիշ շահեկան տեղեր ալ այցելելու։ Վերջապէս Տիկին Ս... մինչեւ կէս գիշերէն չորս ժամ ետքը շարունակեց ուսումնասիրութիւնները և առտուան դէմ իր բնակած օթէլը գնաց այդ երկու երիտասարդներուն հետ. բայց անոնք դուռնէն հեռանալ չուզեցին և բանի ներս մտնելով մինչեւ ննջասենեակը գացին։ Տիկին Ս... գայթակղութենէ վախնալով, ձայն չհանեց և աղաչեց երիտասարդներուն որ մեկնին. անոնք հնազանդեցան, բայց յափշտակեցին գրագիտուհիին գոհարեղէնները՝ 10,000 ֆր.ի արժողութեամբ։ Կինը սկսաւ պոռալ. օթէլին մէջ գտնուողները հասան. երիտասարդներէն մէկը ձերբակալուեցաւ, բայց միւսը որուն քով կը գտնուէին գոհարեղէնները, փախաւ։ Ձերբակալուածը ոստիկանութեան պաշտօնատանը տարուեցաւ և հոն յայտարարեց թէ անունն է Ալէքսի Մէզոն և վաճառատան մը մէջ հաշուակալ։ Բնակարանին ուր գտնուիլը ու ընկերոջը անունը չյայտնեց։ Երիտասարդը բանտարկուեցաւ։»

ԹԱՂՈՒԱԾ ԳԱՆՁ.—Ղալաթիոյ Եազըճը Թաղը, Հօճալը փողոցին մէջ, Հաճի Շիւքրի պէյի սեպհական փայտաշէն տունը կը բնակի շրջուն վաճառական մը Վասիլի Բնէվմաթիքօ՝ իր կնոջ և հինգ զաւակներուն հետ, որոնց երկուքը մանչ և երեքը աղջիկ։ Այս վերջիններուն մեծը՝ 18 տարեկան՝ որ կոյր կարող է, երեք տարիէ ի վեր երազին մէջ կը տեսնէր Ս. Յովհաննէս Մկրտիչը գիւղացիի տարազով որ իրեն կը պատուիրէր իրենց բնակած տան ստորնայարկը կէս մեթր փորել, ուր իր բաղդը պիտի գտնէր։ Վերջապէս աղջիկը իմացուց ասիկա ծնողքին, որոնք պեղումը կատարեցին և գտան կմախք մը, ջուրի աղբիւր մը ու եկեղեցական պատկեր մը որուն վրայի դէմքերը աւրուած չէին ժամանակ անցած ըլլալով։ Ոստիկանութիւնը իմանալով գրաւեց կմախքը, բայց մէկ մասը միայն, վասն զի միւսը Ֆէնէրի Պատրիարքարանը ղրկուած է։ Ոստիկանութիւնը դադրեցնել տուաւ պեղումները, ենթադրելով որ հին ոճրի մը հետքերը կը գտնուին։ Պ. Մանուէլ Կէտէոն, որ հմուտ է բիւզանդական հնութեանց, այդ տեղը ուսումնասիրութիւններ պիտի կատարէ։

ՏԱՔԷՆ ՄԵՌԱԾ.—Սէլանիկի մէջ յուլիս 20ին, տարապայման տաքին ազդեցութենէն մեռեր են փոքր աղջիկ մը, կղերական մը, կին մը և ութը գործաւորներ։ Ֆիլաթ գիւղին մօտ յոյն կին մը մեռեր է տաքէն։

—Մաղնիսայէն Սոմա գացող կառախումբ մը Միխալիչ կայարանը հասած ատեն, մեքենավարը ու հնոցպանը մարեր են տաքէն, վասնզի ջերմաչափը շուքի մէջ 40 աստիճան ցոյց կու տար։ Պատահաբար հոն գտնուող բժիշկ մը հարկ եղած դարմանները ըրեր է։ Ուրիշ մեքենավար մը ճամբայ հաներ է կառախումբը։

—Իզմիրի մէջ ալ անտանելի տաք կ'ընէ։ Գասապայի երկաթուղիին մէկ կառախումբը Հալքա Բունարէն եկած ատեն, մեքենավարը մարեր է. մարդը թէեւ Իզմիրի կայարանը տարուելով հարկ եղած դարմանները եղեր են, սակայն քիչ ետքը մեռեր է։ Իւչաքի մօտերը ջերմաչափը 42 աստիճան ցոյց կու տայ շուքին մէջ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Աւստրիացի Պ. Մաքս Միթլէր, Թղթակից Politische Korrespondenzի և հեռագրական կարգ մը գործակալութիւններու, Թոմ Թոմ փողոցի Պալթաճը ափարթըմանին մէջ, երէկ առտու, անձնասպան եղաւ։ Ժամ 2ին սպասաւորին հեռագիր մը տուաւ հեռագրատուն յանձնելու համար։ Սպասաւորը երբ վերադարձաւ, տեսաւ թէ Պ. Մաքս Միթլէր մեռած է. ռեվոլվերով ինքզինքը զարկած էր կողէն։ Անմիջապէս լուր տրուեցաւ ոստիկանութեան և Աւստրիոյ հիւպատոսարանին։ Աւստրիական դեսպանատան բժիշկը հաստատեց թէ Պ. Մաքս Միթլէր անձնասպան եղած է։ Հիւպատոսարանին պաշտօնեաները կնքեցին սենեակը ու թուղթերը։ Կ'ըսուի թէ իր կեանքին վերջ տալէ առաջ ընտանիքին հեռագիր մը ուղղեր և պատասխան ստացեր է։

—Անատոլուի երկաթուղիի Ընկերութեան գրագիրներէն Սոգրատ Եորկիատիս, որ Բերայի Թոփլափաշի Միսք փողոցը կը բնակի, երէկ իրիկուն Ճորճի անուն իր մէկ ընկերոջը հետ Թէբէ Պաշիի կողմը քազինօ մը գնաց և սկսաւ արբենալ։ Ճորճի պահ մը հեռացաւ ծխախոտ առնելու համար։ Սոգրատ Եորկիատիս այդ միջոցին ռեվոլվեր մը պարպեց բերնին մէջ։ Թէեւ անմիջական դարմաններ եղան, սակայն քիչ վերջը մեռաւ։ Գնդակը ուղեղին մէջ մխուած էր։ Վրայէն գտնուեցան բարեկամներու ուղղուած նամակներ, որոնց մէջ ըսած էր թէ անձնասպան պիտի ըլլայ. Ռեվոլվերը պարպելէն ետքը բերնէն շատ արիւն եկած էր։ Շարժառիթը կարօտութիւնը ըլլալ կ'ենթադրուի, վասն զի վրայէն դրամ գտնուած չէ։ Երեսուն տարեկան էր, բարձրահասակ ու գեղին պեխերով։ Սիրային յուսահատութիւն ենթադրողներ ալ կան։

ՄԱՔՐԻՔԻՒՂԻ մէջ, երէկ ժամ 4ին, բաւական շատ անձրեւ տեղաց։ Ծովի բաղնիքի մը վրայ կայծակ իջաւ. թէեւ նոյն պահուն կիներ կը լոգնային, բայց բարեբաղդաբար վնաս մը չպատահեցաւ։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Այս առտու ժամ 2 ու կէսին հրդեհ ծագեցաւ Պալթա Լիման՝ ծովեզերեայ տունէ մը և այրեցաւ։

ՃԱՇԱՐԱՆ

Խոհարար Նազարէթ աղա որ Մեծ Շուկայի Խավաֆ խանին մէջ 5 տարի է ի վեր ճաշարան մը կը բանեցնէր, մեծապէս գոհ թողլով իր յաճախորդները, այս անգամ Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոցը, թիւ 108 խանութը փոխադրուած է, և ըստ առաջնոյն համեղ և աժան կերակուրներ կը պատրաստէ, մեծ խնամք տանելով մաքրութեան մասին։

15—15

Ազգային Լուրեր

Վանէն կը գրեն մեզ յունիս 26 թուականով.—«Գաւառական շատ մը անկիւններուն նման, Վանի մէջ ալ կրթական գործերուն շուրջը անցած դարձած խնդիրները, քննութիւններն ու հանդէսները օրուան հետաքրքրական ու ջղուտ կէտերը կը կազմեն, որոնց վրայ, մանաւանդ այս 2—3 ամիսներուն մէջ, լարուած կը մնայ հասարակութեան կրթահաշակ մասին ուշադրութիւնը։ Հայկ. որբանոցի քննութիւններէն վերջ բողոքականներու վարժարանն է որ մեր ուշադրութիւնը իր վրայ կը հրաւիրէ։ Անոր քննութիւնները, որոնք յունիս 16էն 23 տեւեցին, շատ ալ գոհ չթողուցին զմեզ։ Այս երկսեռ ահագին վարժարանին երկարամեայ գոյութիւնը ու կանոնաւոր շարունակութիւնը և նիւթական լայնարձակ ծախքերուն ապահովութիւնը, իրաւունք կու տար մեզի շատ աւելի արդիւնաւոր տեսնել զայն, քան ինչ որ եղեր է մինչեւ այսօր։ Յունիս 21ին աղջիկներու և 22ին մանչերու ընթացաւարտութեան հանդէսները տեղի ունեցան ահագին բազմութեան մը ներկայութեան։ Ինը ընթացաւարտ օրիորդները իրենց վերջին շարադրութիւնները կարդացին, որոնց նիւթերը աւելի արտակ քան իրական գիծերներ կը յարմարէին, և մանաւանդ իրենց անհատական ու ձիգ երկարութիւնովը շատ ձանձրալի եղան։ Մանչերու հանդէսին օրը պաշտօնապէս հրաւիրուած էին Վալի կուսակալը և Պէյիք փաշան, տէֆթէրտար ու մէքթուպճի պէյերը, Գավառ էֆ.ն և կառավարական միւս պաշտօնեաներէն շատերը, որոնց հետ նաեւ հայ երկսեռ հոծ բազմութիւն մը։

«Անյարմար էր սակայն միւսյն հանդէսին ճառերու պատասխանութիւնը, որոնք երկո՛ր ու անձամ բովանդակութիւններով բոլորովին ատաղձուցին հանդիսականները։ Եւ սակայն երկու ճառ ալ թուրքերէն ճառեր կարդացուեցան, մէկը պարզ ընդօրինակութիւն մը դասագիրքի մը մէկ գրական թուրքերէն կտորէն, ու միւսը հաշակաւոր իր ինքնաբուխ համարուող սարսափելի ակնարկ—ակռութիւններովը ու դատարկաբանութիւններովը։ Ո՛չ կարդացողը և ոչ ունկնդիրները այդ իմաստ անկապութիւններու խառնակոյտին բան մը կրցան հասկնալ։

Դպրոցին հանդէսի մեծագոյն դուրս բաներ են սաւոնք ու ոչ թէ ուսուցչի մը, այլ Տոքթ. Րէյնոլտսին բերնէն լսելու յարմար էին իբրեւ ներկայացուցիչ միսիոնարներուն։ Ինչ զուզելի էր հանդիսականներուն համբերութիւնը, որոնք այդ հեղձուցիչ տաքին մէջ, առանց զովացուցիչ միջոցի մը, չորս ժամ անընդհատ նստած մնացին, առաւ առաւ քիթերին թափելով ամերիկեան այդ պաղ միօրինակութիւններուն միջեւ։

«Ասոնց հետ մեկտեղ շնորհակալութիւննիս կը յայտնենք Տոքթ. Րէյնոլտսին որ ամէն ջանք ու ճիգ կը թափէ արդիւնաւոր հանդիսացնելու իր կրթութեան տաճարները, ընտրուած ուսուցչական խումբի մը հետ։ Այս տարի ինը ընթացաւարտ ալ մանչեր ունի։

«Ըսի թէ օրուան կարեւոր խնդիրը հանդէսներն են, հետեւաբար կ'արժէ որ ուրիշ 1—2 հանդէսներու մասին ալ քանի մը տող գրեմ։ Տարիներէ ի վեր ընդունուած գեղեցիկ ու օգտակար սովորութեան մը համեմատ, Սահակ ու Մեսրոպայ տօնին, այս տարի ալ հանդէս մը կատարուեցաւ Արարուց եկեղեցւոյ Թարգմանչաց վարժարանին մէջ։ Առաւօտեան պատարագէն վերջ, Տ. Մեսրոպ հայրը զգեստաւորեալ՝ դպրոցին ընդարձակ սրահը եկաւ, որ գեղեցիկ վերատուութիւններով ու նկարներով զարդարուած էր։ Օրհնութենէն վերջ սկսաւ հանդէսը. երգեր երգուեցան ու ճառեր կարդացուեցան մանչերու ու աղջիկներու կողմէն։ Դպրոցին տեսուչը Սահակ ու Մեսրոպի մասին խօսեցաւ, թէեւ շատ սահմանափակ ու միակողմանի կերպով և ի միջի այլոց ըսաւ թէ, ուսուցչական խումբը մտադիր է այս տարի, մինչեւ հիմա եղած նախակրթարանական ընթացքին վրայ, աւելցնել նաեւ ուսումնարանի երեք դասարաններ, եթէ նիւթական վիճակը օգնէ։ Եկեղեցին 18,000 ղրշ.ի եկամուտ ունի իր կալուածներէն ու պնակներէն, որուն 14,000 ղրշ.ը դպրոցին յատկացուած է. այդ գումարին վրայ կ'աւելնայ 2000 ղրշ. ալ աշակերտներու տուած թօշակները, որով դպրոցը տարեկան տասնըվեց հազար ղրշ.ի պիւտճէ մը կ'ունենայ։ Այս ծրագիրին ի սրտէ յաջողութիւն մաղթելով հանդերձ, քիչ մըն ալ կարողութիւն կը մաղթենք տեսուչ էֆ.ին, որ փորձեր ընելով, կարողանայ յաջորդ առիթներուն աւելի կոկիկ ու իմաստալի խօսիլ։ Մեծ սրահը երկու սեռի բազմութենէ մը լեցը եղած էր, ուր ի վերջոյ խօսեցաւ Տ. Մեսրոպ հայրը։

«Հանդէսէն վերջ աշակերտուհիներու ձեռագործները վաճառահանութեան դնելու համար բաւական բաժիններ գրել տուին ժողովրդեան ու դրամը գանձեցին։ Ամսոյս 24ին ալ մեծ հանդէսով օծումը կատարուեցաւ Ս. Յակոբ վերաշինուած եկեղեցւոյն։ Հրաւիրուած ուխտաւորներու մեծ բազմութիւն մը բաւական կարեւոր շահ մը բերաւ եկեղեցւոյն։»

—Քաղաքական Ժողովը երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և ատենապետութեամբ Սաւէն փաշա Ասլանեանի։ Ներկայ էին 5 անդամ։ Ժողովոյ խորհրդակցութեանց նկատմամբ հետեւեալը դիւանէն հաղորդուած է ի հրատարակութիւն.— Ս. Պատրիարքը Ժողովին հաղորդեց Վաչական Սլեամպէյ Յանձնախմբին ատենական գործառնութեանց տեղեկագիրը, հաշուական կարեւոր թուղթերով, և միանգամայն ներկայացուց քանի մը եկեղեցական նորագոյն կարգադրութիւններու ծրագրեր, բերանացի կարեւոր բացատրութիւններ ալ տալով։ Քաղաքական Ժողովը գնահատելով Սլեամպէյ Յանձնախմբին աշխատութիւնները, հաւանեցաւ կատարուած գործողութիւններուն, ընդունեց առաջարկուած կարգադրութիւնները և գործադրութիւնը որոշեց, շնորհակալութիւն յայտնելով Յանձնախմբին իր ջանքերուն և խղճամիտ աշխատութիւններուն համար։ —Ժողովը ընդունեց նաեւ Ազգ. Պատրիարքարանին պաշտօնէից խնայողութեան սնտուկի մը հաստատութեան համար ներկայացուած ծրագիրը։— Խասգիւղի և Կէտիկ փաշայի Թաղ. Խորհուրդներու ընտրութիւնը կատարուած և տեղեկագրուած ըլլալով, Ժողովը ստուգեց անոնց օրինաւորութիւնը, հաստատեց։

—Տնտեսական Խորհուրդը երէկ գումարուեցաւ Ազգ. Պատրիարքարանին մէջ, ատենապետութեամբ Գէորգ էֆ. Ասլանեանի և ի ներկայութեան անդամներու մեծամասնութեան։—Ղալաթիոյ խնամակալութեան մէկ յայտագրին վրայ, որ կը վերաբերէր եկեղեցւոյ պատկանեալ և Պատրիարքարանի սնտուկը գտնուած իրաւունքներու գումարի մը վճարման խնդրոյն, որոշուեցաւ յանձնարարել Իլմաբի դիւանի տեսուչ Զօհրաբեան էֆ.ի, Խորհուրդին հաղորդել այս մասին հարկ եղած բացատրութիւնները։— Թօփգաբուի Թաղ. Խորհուրդը եկեղեցւոյ սնտուկին մատակարարութեան 27 ամսոյ հաշիւները ղրկած ըլլալով, յանձնուեցաւ Կեդր. Համարակալութեան, ի քննութիւն։— Ազգ. Հիւանդանոցի մէջ մեռնող Մարիամ Սարգիսեանի գոյքերու մասին որոնք ազգային Հիւանդանոցի նուիրուած էին, Ղալաթիոյ Խնամակալութեան կողմէ ուղղուած գիր մը վրայ, հարկ դատուեցաւ Ղալաթիոյ առաջնորդ Մեսրոպ քահանան հրաւիրել Խորհրդոյ յառաջիկայ նստին ի բանակցութիւն։— Մաքրիգիւղի Թաղ. Խորհրդոյ մէկ յայտագրին վրայ յանձնարարուեցաւ Կեդր. Համարակալութեան փութացնել եկեղեցւոյն Սնտուկի հաշուեպարհներու քննութիւնը, և ներկայել իր տեղեկագիրը Խորհրդոյ յառաջիկայ նստին։—Մայր Եկեղեցւոյ դպրաց Դասու հաշիւներու մասին Կեդր. Համարակալութեան կողմէ մատուցուած տեղեկագրին վրայ, որոշուեցաւ ինչ ինչ բացատրութիւններ ուզել նոյն մարմինէն։— Երբեմն Սկիւտարի Նոր Թաղի բնակիչներէն Սամուէլեան եղբայրք որոնք այժմ Բարիզ կը գտնուին, վերջերս իբր 3—400 ոսկի արժողութեամբ տուն մը նուիրած էին նոյն Թաղի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյն Թաղին մանկտւոյն իբր վարժարան յատկացուելու նպատակով, իրենց կողմէ հոգացուելով միանգամայն փոխանցման վերաբերեալ բովանդակ ծախքերը։ Տնտես. Խորհուրդը, Թաղ. Խորհրդոյ առաջարկութեան վրայ, որոշեց խնդրել Ս. Պատրիարքէն որ հաճի օրհնութեան կոնդակ մը ղրկել նոյն բարեսէր նուիրատուաց։— Գանտիլլիի եկեղեցւոյ վերաբերեալ և Ղազարոսեան Բարսեղ էֆ.ի անուան վրայ գտնուած Պէշիկթաշի տան խնդիրը նկատողութեան առնուեցաւ, և որոշուեցաւ Խորհրդոյ յառաջիկայ նստին հրաւիրել Ղազարոսեան Բարսեղ էֆ.ն ի խորհրդակցութիւն։ Նոյն նստին մէջ նկատողութեան պիտի առնուի նաեւ, ի ներկայութեան Ղազարոսեան էֆ.ի, Գանտիլլիի եկեղեցւոյն նախորդ ժամակոչ Գրիգոր Յովհաննէսեանի պահանջքի խնդիրը։ Խորհուրդը անոնցմէ զատ զբաղեցաւ նաեւ Սամաթիոյ Եէնի Մահալլէի, Ղալաթիոյ և Պալաթու եկեղեցիներու վերաբերեալ կալուածական և հաշուական խնդիրներով։

—Կրօնական Ժողովը իր վերջին նիստին մէջ նկատողութեան առեր է բնիկ Արաբկիրցիի մը կրկնամուսնութեան համար ըրած դիմումը։ Յիշեալը մէկ երկու տարի առաջ Արաբկիրի մէջ ամուսնացած և մէկ քանի ամսոյ չափ կնոջ հետ կենակցելէ յետոյ, Ատանա գացեր է և հոն մնացեր է ժամանակ մը։ Յետոյ այդ անձը լսելով թէ Արաբկիրի առաջնորդ Մուշեղ վարդապետ ուրիշի մը հետ ամուսնացուցեր է իր կինը, ինքն ալ Կրօնական Ժողովին դիմում ըրեր է նորէն ամուսնանալու համար։ Կրօնական Ժողովը որոշեր է մանրամասն բացատրութիւն պահանջել Մուշեղ վարդապետէն։

—Վիէննայի Մխիթարեան Միաբանութեան անդամներէն Հ. Գաբրիէլ Վ. Մէնէվիշեան և Հ. Գրիգորիս Վ. Գալէմքեարեան նախընթաց օր Պատրիարքարան գալով՝ տեսակցութիւն մը ունեցան Ս. Պատրիարք Հօր հետ, Հայոց եկեղեցական տօներու մասին։

—Ս. Պատրիարքը իր անուան տօնին առթիւ Նիկոմիդիայէն ալ շնորհաւորական հեռագիր մը ընդունած է Բերայի Աւագերէց Տ. Յովհաննէս Ա. քահանայ Մկրեան Հօր կողմէ։

—Ուսուցչական ընկերակցաց Քննիչ Յանձնաժողովը երէկ կատարեց ուսուցչութեան քննութիւնը, և վաղը, ուրբաթ, 27 յուլիս, պիտի կատարէ բնական գիտութեանց և առողջապահական գիտելեաց քննութիւնը Բերայի Արևհատանոցին մէջ, ժամ 1-10։

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս տը Քոնսդանթինոբլը)

ՄԱՀ ՖՐԵՏԵՐԻՔ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻԻՆ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ, 7 օգոստոս.— Ընդհանուր կարծիքի մը նայելով Ֆրէտէրիք մայր կայսրուհիին յուղարկաւորութիւնը երեքշաբթի օրը պիտի կատարուի Բոցտամի մէջ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Կիրակի օրը Քրոնպէրկի մէջ հոգեհանգիստ պիտի կատարուի Ֆրէտէրիք մայր կայսրուհիին համար։ Յուղարկաւորութիւնը երեքշաբթի տեղի պիտի ունենայ Բոցտամի դամբարանին մէջ։

ԼՈՆՏՐԱ.— Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց ցաւակցական այն գիրը որ Էտուարտ Թագաւորին պիտի մատուցուի իր քրոջ՝ Ֆրէտէրիք մայր կայսրուհիին մահուանը առթիւ։

—Կ'ըսուի թէ Անգլիոյ Թագաւորը ու Թագուհին, Վիքթորիա իշխանուհին և Նիքօլա իշխանը ուրբաթ օրը Համպուրկ պիտի երթան՝ Ֆրէտէրիք կայսրուհիին յուղարկաւորութեանը ներկայ գտնուելու համար։

ՊՐԵՍԹ.—Զրոյց կայ թէ Հայնրիխ իշխանը, վաղը, Պրէսթ (Ֆրանսա) ցամաք պիտի ելլէ, Գերմանիա դառնալու համար։

Պ. ՔՐԻՍՊԻ

ՆԱՊՈԼԻ.—Պ. Քրիսպիի վիճակը անփոփոխ է։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ

ԲԻՍԹՐԻՆՃԷ. — Ռումանիոյ պատերազմական նախարար Պ. Պրաթիանօ հոս հասաւ։ Այս վերջնոյն և ռուսական Հիւլտմանն դէր-ծովակալին միջեւ այցելութիւններ փոխանակուեցան։ Իրիկուան սեղան տրուեցաւ Սինոբ նաւին մէջ։ Ռումանիոյ Թագաւորը Ռումանական Աստղ պաշտօնէութեան մեծ խաչը տուաւ Հիւլտմանն ռուսական դէր-ծովակալին։

ԳՈՒՍԹԷՆՃԷ.—Այսօր, Քէօսթէնճէի նաւահանգիստին, Ռէկէյէ Կարոլ ռումանական շոգենաւին մէջ սեղան մը տրուեցաւ ռուս նաւաստիներուն ի պատիւ։ Պատերազմական նախարար Պ. Պրաթիանօ, Ռումանիոյ կառավարութեան անունով, բաժակ մը վերցուց ռուսական նաւատորմին. նաեւ բաժակ մաղթութիւններ ըրաւ Ռուսիոյ բարգաւաճմանը համար և թոթափ պաշտպան Ռուսիոյ կայսր ու կայսրուհիին կենացը։ Հիւլտմանն դէր-ծովակալը շնորհակալութիւն յայտնեց բաժակ վերցնելով Ռումանիոյ Թագաւորին ու Թագուհիին կենացը և Ռումանիոյ բարգաւաճմանը համար։ Ռուսական նաւատորմը առաւօտ մեկնեցաւ։

ՄԱՀ Պ. ՍԹՈԼՈՒԵԱՆԻ

ՎԱՐՆԱ.— Պուլկարիոյ նախկին պատերազմական նախարարներէն Պ. Սթոլովեան մեռաւ։

(Աժանս Նասիոնալ)

ԼԷՈՆ ԺԳ. ՊԱՊԸ

ՀՌՈՄ, 7 օգոստոս.— Պապը բաւական հիւանդ է։ Տոքթ. Լաբոնի բացարձակ հանգիստ յանձնարարեց։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Ռուսիա ընդհատեց՝ Գերմանիոյ հետ կնքուելիք առեւտրական դաշնագրութեան բանակցութիւնները։

ԼՈՐՏ ՔԻՉՆԷՐ

ԼՈՆՏՐԱ.— Լիթլթըն զօրավարը գնաց պաշտօնավարելու Լորտ Քիչնէրի տեղ որ Անգլիա պիտի դառնայ՝ անձը դարմանելու համար արձակուրդ ստացած ըլլալով։

—Տէյլի Մէյլ կ'ըսէ թէ Լորտ Քիչնէր հիւանդ է։

ՊԷԼՃԻՔԱ

ՊՐՈՒՍԷԼ.—Կը հաստատուի այն լուրը թէ պելճիքական սէնտիքա մը հաստատուած է որուն ոյժ կու տան անգլիացի ու ֆրանսացի սեղանաւորներ. առաջ նպատակն է գրասենեակներ հիմնել Պարսկաստանի հարաւային կողմը, նաեւ շոգենաւային կանոնաւոր երթեւեկութիւն մը Անվերսի և Պարսից ծովին միջեւ։

ՕՐԼԷԱՆԻ ԻՇԽԱՆԸ

ՊԱՐԻԶ. — Սայկոնէն կը հեռագրեն թէ Օրլէանի Հանրի իշխանը ապաքինման ճամբու մէջ է։

ՌՈՒՍԻԱ

ՊԱՐԻԶ.— Էքաթէրինոսլավի պանքային երեք տնօրէնները ձերբակալուեցան։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ Երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Յաժ. Քոնսոլիտէ Սեր. Դ.	Օ. Օ.	26	34
Ամէնէն բարձր գին	»	26	35 1/2
Ամէնէն վար գին	»	26	32
Բուժէլի երկթ. գալ.	Ֆր.	103	12
Ամէնէն բարձր գին	»	103	62
Ամէնէն վար գին	»	103	—

ԲԱՑՈՒՄ 26 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեր. Դ.	Օ. Օ.	26	38
Բուժէլի երկթուղի	Ֆր.	103	37
Օսմանիէ		—	—
Ծխախ.		13	—
Օսմ. Գանքա		—	—
Բաշքա ծխախոտ. Թիկէ.		0	10
Ծով. Ըն. Շոգն. և Վաճառ.		0	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		3	85
Թղթադրամ րոմէլեա.		5	80
» բուլղարեան		191	75
» ...		176	—
Բաշխ. Դ. Թուրք		461	—
Թղթադրամ		83	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի առժամ	Ղրշ.	109	13
» » » չէք	»	110	03
Բարիզ » »	Ֆր.	23	91
» » » չէք	»	23	91
Պերլին առանց չէք	Մարք	18	55
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	78

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	21
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բօլ իմբէրիալ	»	90	30
Ֆլորին	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	06
Մէճիտիէ	»	102	10
Րուպլի ...	Օ. Օ.	8	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՐԱ, 7 Օգոստոս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	93	42
Օսմանեան Միաց. սեր. Բ.	49	37
Օսմանեան Միաց. սեր. Դ. բաց.	24	37
Օսմանեան Միաց. սեր. Դ. փակ.	24	37
Օսմանեան Պանքա	11	12
Թուրքական 1890	99	50
Հելլենական 5 %	39	—
» Մօնօբոլ	43	50
Պուլկարական 1888	82	50
Իտալական ...	106	12
Ռուսական	104	50
Թղթադրամ	3	31
Ալժիր երկաթուղի	13	—
Փոխառութիւն	28	350

ԲԱՐԻԶ, 7 Օգոստոս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	23
» » 3 1/2 %		101	50
Օսմ. Քոնս. սեր. Դ.) բաց.	Ղրշ.	24	90
) փակ.	»	25	05
» » » Բ.	»	50	80
» » » Դ.	»	27	30
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	528	—
Օսմանիէ	»	471	—
Բուժէլի երկաթուղի	»	104	25
Օսմ. Ծխախոտ	»	516	—
Օսմ. Ծխախ.	»	313	—
Եգիպտական Փոխառ. 4 %		505	—
Իտալ. Լիրա		1030	—
Իտալական Ռանթ	»	96	82
Պորտուկալական ...	»	70	20
Բ...	»	83	50
Ռ...	»	25	210
Թղթադրամ	»	—	3

ՎԻԷՆՆԱ, 7 Օգոստոս

Փոխառ. Լոտտերի վճար	»	239	60
Բուժէլի երկաթուղի	»	97	50
Օսմ. Ծխախ.	»	284	—

ՊԵՐԼԻՆ, 7 Օգոստոս

Օսմանիէ	»	—	—
Բուժէլի երկաթուղի	»	99	60
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	101	—
Փոխ. Լոտտերի վճար 3 ամս.	»	20	256

ՊՐՈՒՍԷԼ, 7 Օգոստոս

Օսմ. Քոնս. սեր. Դ.	24	70
Բուժէլի երկաթուղի	103	—

ԱԶԴ.— Վկայեալ օրիորդ մը պատրաստ է այցելութեամբ դասեր տալ, հայերէնի, գերմաներէնի, Ֆրանսերէնի, և անգլիերէնի և գիտութեանց, խիստ չափաւոր պայմաններով։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։ 5—5

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 563 ՄԻԼԻՈՆ 961 ՀԱԶԱՐ Ֆրանք
Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը եւ ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուրուիք.—Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Խնաէէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։
579

ROYAL VICTORIA
HAIR RESTORER
ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ
ԱՆՎՐԻՊԵԼԻ ԴԵՂ
ՄԱԶԵՐԸ, ՄՕՐՈՒՔԸ ԵՒ ՊԵԽԸ ՈՒԺՈՎՑՆԵԼՈՒ ԵՒ ԱՆՈՆՑ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԻՐԵՆՑ ԲՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ

Այս դեղը նրբամաշկերը [illegible] երբ անգամ մը գործածէք զայն. անմրցելի դեղ մըն է։ Մաքուր և փայլուն կը պահէ մազերը. շիշ մը կը բաւէ անոր ազդեցիկ յատկութիւնները երեւան բերելու համար։ Անոր գործածութիւնը անխորժելի է և հերաթափութիւնը կ'արգիլէ։ Աստիճանական այլ ստոյգ արդիւնքներ կ'ունենայ։ Բնական փայլ մը կուտայ մազերուն։ Այս դեղը ներկ մը չէ բնաւ։ Փափաքուած արդիւնքը ընդհանրապէս 10—15 օրէն ձեռք կը բերուի։ Անոնք որ ծանր հիւանդութիւններէ կ'ապաքինին, մտազբաղութիւններ ունին, այն կիները՝ որոնք իրենց զաւակին կաթ կուտան և այն անձերը՝ որոնք մեծ յոգնութեանց ենթարկուած են միշտ, մազերնին կորսնցնելու ենթարկուած են միշտ. մանաւանդ այս պարագաներուն մէջն է որ Royal Victoria hair restorer, ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉը մեծ ծառայութիւններ մատուցանելու կոչուած է, կը բաւէ անգամ մը փորձել, զայն գործածելու համար միշտ։ Գործածման եղանակն է շիշը երերցնել և փոքր ըսպունգով մը օրը անգամ մը շփել մազերուն արմատները։ Փափագուած արդիւնքը ձեռք բերելէ յետոյ՝ կը բաւէ երեք անգամ գործածել շաբաթը։ Այս դեղը կը ծախուի առաջնակարգ դեղարաններու մէջ միայն։ Օսմ. կայսրութեան և Եգիպտոսի մէջ միակ գործակալն է Էտմընտ Ֆարուանա, որուն վաճառատունը կը գտնուի Կալաթա, Վոյվոտա պահականոցին քով, Կալաթա—Շիշլի Թրամուէյի գծին մօտ, թիւ 95—96։ Նոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին նաեւ անգլիական և ամերիկեան պատրաստ դեղեր։

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12952	Վէրիա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2986
Ումբրիա	8128	[illegible]	2935
Էթրուրիա	8130	Սամոնիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալճէրիա	3181
Աւրանիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ԺՕԼԻ Ե. ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
[illegible] խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, [illegible] 355

1900ի ԲԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ
ՊԱՐԶՈՒԹԻՒՆ — ԹԵԹԵՒՈՒԹԻՒՆ
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԾԱՆՕԹ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ
ՆԻՈՒ—ՀՈՄ

Ստացած է մեծ [illegible] և Արուեստահանդէսին մէջ անմրցելի եղած են։ Այս մեքենաները ամէն կերպով միւս տեսակներէն գերազանց են։ Մեքենաներու գործածութեան կերպերը ձրի կ'ուսուցուին և նորոգութիւնները ձրի կը կատարուին։

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ Յ. Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ ՈՐԴԻՔ
ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ.—Պոլիս, Պահճէգաբու, Համիտիյէ ճատտէսի թիւ 7
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ.—Իզմիտ, Սիլիվրի, Աֆիոն-Գարահիսարի եւն.ի մէջ։ 575

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS
Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ համբաւ
ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ
Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր
ANDREAS SAXLEHNER
Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։ 387

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ԼՈՆՏՈՆ
Ընկերութեան պահեստը 31 դեկտ. 1898ին
162, 924, 140 ֆռանք
Տարեկան եկամուտ, ապահովագրութիւններ և շահ՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին
29, 765, 473 ֆռանք
Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումները, կենսաթոշակ, եւն.
362, 858, 507 ֆռանք
1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 բոլիսներ տուած է որոնք 58,680,000 ֆռանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն Պ. Պ. ԷՏՈՒԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըգ փողոց, Ալլալեմճի խան։
Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ։
Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմէնէթլի խան։

ՀԻՆ ԳԻՆԻ [illegible]ուած, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ, Հանգուցեալ մուխթար Յակոբ աղայի տունը։

HUILE DE HOGG
ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ
Ցայտնի է թէ մօրու ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձմեռը որքան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (երիկ մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէ և կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, պէտք է որ այդ իւղը զուտ ու առաջին կարգի ըլլայ։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու ստորին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին, և որոնց գործածութիւնը աւելի վնասակար է քան օգտակար։
Պ. Հօկ Թէր-Նէօվի մէջ ձկնարաններ ունի, ուր մօրու ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անաղարտութեամբ, եռանկիւնաձեւ շիշերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն և Բարիզի Իւնիէօն տէ Ֆապրիքան ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլոր նշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծերէն և նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հօկի մօրու ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։ Միակ տէրն է Թ. Բ. Հօկ, 2 թիւ, Գասթիկլիոն Բարիզ։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ. Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Նաննի զաւեշտատան վրայի յարկը, ճիշդ Զոպուճեանց դէմը)
[illegible] ակռաները մէկ անգամէն կը [illegible] ցաւով զիմելու և բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։
Նորաձեւ եղանակաւ, ոսկի, [illegible] և գեղեցկաւոր արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնականին, դիմի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն և ազատ արտասանութիւն [illegible]։
Բերնի հիւանդութեանց [illegible] կը բուժէ [illegible]
Ծ. Գ. [illegible] (մինչեւ կէս օր) [illegible] (մինչեւ կէս գիշեր) [illegible]
Ծանօթ.—[illegible] 197

ERNEST GLAVANY
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ
Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։
Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։
Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է։

NEVRALGIES Անգար, Ստամոքսի կծկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տօքթէօր CRONIERի ՀԱԿԱՋՂԱՑԱՒԱՅԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐՈՒՆ
Տուփը 3 ֆրանք, համբու ծախք չառնուիր Paris, դեղարան Robriquet, Monnaie փողոց թիւ 23։ Կը ծախուի նաեւ բոլոր դեղարաններու մէջ։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
[illegible]
[illegible] Հալլ, Կ. Պոլիս և Օտեսա

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպաքօ	1069	[illegible]	1497	[illegible]	1011	Մալմօ	724	[illegible]	156
[illegible]	3607	[illegible]	2906	[illegible]	1695	Մարէնկօ	2272	Սաֆօ	1118
Էնճէլօ	1541	[illegible]	895	Հէրօ	775	Մարտէլլօ	3709	[illegible]	1735
[illegible]	2377	[illegible]	4811	Հիտալկօ	1581	[illegible]	3557	Սիլվիօ	1193
[illegible]	1222	[illegible]	987	Հինտու	3720	Միլօ	1057	[illegible]	1200
Բօրոտինօ	1264	[illegible]	2383	[illegible]	2600	Մոնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1323
Բրաւօ	1076	[illegible]	1718	[illegible]	585	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
[illegible]	541	[illegible]	504	[illegible]	3354	Նէրօ	1088	[illegible]	3327
[illegible]	4431	[illegible]	3464	[illegible]	5540	Օհայօ	4100	[illegible]	1670
[illegible]	1671	Էլտօրատօ	1580	[illegible]	1080	Օթէլլօ	4036	[illegible]	487
[illegible]	1887	[illegible]	1341	[illegible]	1058	Օրլանտօ	1535	[illegible]	2429
[illegible]	1344	[illegible]	954	[illegible]	2807	[illegible]	1687	[illegible]	1914
[illegible]	1094	Ֆլամինկօ	1828	[illegible]	1700	Բօլօ	516	Վօլօ	1289
[illegible]	2739	[illegible]	849	Լէօ	1058	[illegible]	2339	[illegible]	3395
[illegible]	1824	Ֆրանչէսքօ	4582	Լէփանթօ	2372	Ռինալտօ	1863	Զէնօ	1850
[illegible]	2697	Գալիլէօ	3060	Լէվօրնօ	1648	Ռոլլօ	1613	[illegible]	1200
[illegible]	4235	[illegible]	1248	Լօրէնզօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Թօֆիօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է։
Քօնիօ շոգենաւը, նաւապետ Սմիթ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հալ և ամսոյս 29ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։
Դիմել առ գործակալս Յ. ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ. [illegible]
Թիւ 23—24, [illegible] խան, [illegible] 377

ՈՅԺԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՕՇԱՐԱԿ
Բարիզի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Լօռան տիւ Պօա կը գրէ. «Բազմաթիւ հիւանդներու վրայ ըրած յաջող փորձերս զիս համոզեցին որ, ԷԼԻՔՍԻՐ ՄԻՏԻՆ յոգնած ու տկարացած անդամները զօրացնելով երիտասարդական ոյժ և թարմ կեանք կը պարգեւէ մարմնոյն։ Նախ արիւնը կը մաքրէ, կը զօրացնէ ու աստիճանաբար կը բուժէ տկարութիւնը, մէջքի և ողնայարի ոսկորներու ցաւերը, վատուժութիւնն ու անբուժելի հռչակուած ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ»։ Սննդական գործարաններու յատուկ ազդու դեղերովը ծանօթ Բրօֆ. Միտիի պատրաստած այս ԷԼԻՔՍԻՐ ՄԻՏԻՆ կազդուրիչ, գրգռիչ և մարսեցուցիչ ըլլալով, ծերեր, ապաքինողներ և գեղծումներու պատճառաւ անկարողութեան ենթարկուած անձեր անհրաժեշտ է որ փութան օգտուիլ այս քաղցրահամ էլիքսիրին ազդեցուցիչ յատկութենէն։ Կը ծախուի Գասապեանի, Քիւչիւքեանի, Մէլիքի, Վօնտեցյանոսի դեղարաններուն և մթերանոցներուն մէջ։
527 29—52

COMP. RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
24 6 [illegible]
25,7 [illegible]
26/8 [illegible]
26,8 [illegible]
27/9 [illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Ճամբորդ ուղղակի Բարիզի համար.
Առաջին կարգ 245 ֆրանք - Երկրորդ 175 ֆրանք. [illegible]
[illegible] 516 [illegible]

[illegible]
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	3000	[illegible]	2500
[illegible]	3000	[illegible]	2400
[illegible]	3000	[illegible]	2350
[illegible]	3000	[illegible]	2323
[illegible]	3000	[illegible]	3000
[illegible]	3000	[illegible]	1500
[illegible]	3500	[illegible]	1500

Դիմել առ [illegible] & ԸՆԿ.
[illegible] խան
[illegible] ԸՆԿ.
194 [illegible]

[illegible] ԶԱՐԵՀ [illegible]

— 16 —

ՆԱՄԱԿԱՆԻ ԱՌ ՕՐԻՈՐԴՍ

9.

ՕՐԻՈՐԴ ԲԷՌՕՆԷԼ

Օդը շատ գէշ էր, և ի լրումն ձանձրութեան, նորեկ տիկինը իր կիսակառքը չունէր իրեն հետ, բայց բարեբախտաբար կրցած էր իր մօրը կառքով գալ։— Պահ մը առաջուան անտարբեր օրիորդը սթափեցաւ իսկոյն ու պայծառերես դէմք մը առաւ, վարդի պէս բացուեցաւ, ու դարձաւ շնորհալի, գուրգուրալի։ Իր քով, ամէնէն լաւ տեղը նստեցուց կիսակառք ունեցող այդ սիրասուն տիկինը, և նրբակիրթ հոգածութիւններով պաշտելի դարձաւ։ Անկէ առաջ որչափ անխօսուկ մնացած է՛ր, հիմա նոյնչափ շատախօս դառնալով, խօսեցաւ շատ մը օտարոտի, արուեստակեալ, խանդար ու աղուաղ խօսքեր, որոնք գայթակղութիւն պիտի պատճառէին Մոլիէրի Պերճուհիներուն (Précieuses)։ Խօսեցան երաժշտութեան, երկրպագներու, կատակախաղի վրայ. երբ դիպուածօրէն, յիշեցին ծանօթ բոլոր գեղանի կիներուն ու աղջիկներուն անունները. խորհրդաւոր կերպով իրարու հարցումներ ըրին շաբթուան ծանրակշիռ դէպքերու մասին, և առաջին այցելուհին, որ անտեսուած էր նախ, բոլորովին մոռցուեցաւ հիմա։ Ընդունի՛նք թէ շատ բնական էր այս. վասն զի ո՛րչափ ալ շնորհալի ենթադրենք զինքը, ի՞նչ հետաքրքրական բան կրնար ունենալ, քանի որ բնաւ պարահանդէս չէր տար, քանի որ նշանաւոր անձ մը չունէր իր բարեկամներուն շարքին մէջ, և քանի որ կիսակառք չունէր։

Կարգը եկաւ պարոնի մը, որ իր խօսքերուն ու կերպերուն մէջ մեծ քաղաքավարութիւն ցոյց տուած և այդ առթիւ ոչինչ ընդհատ վարձատրուեցաւ։ Ջերմագին հետաքրքրութեամբ հարցուց օրիորդ Բէռօնէլի, և թէ ի՛նչպէս էր առողջական վիճակը թէ ի՛նչ էին անոր ժամանցի հաճոյքները։ Ի՛նչ կ'երեւակայէր արդեօք այդ միամիտ մարդուկը. միթէ իր հարցումներուն կարեւորութիւն տուող կա՞ր։ Հազիւ հաճեցան լեզուի ծայրով անոր տալ քանի մը բառերու ողորմութիւնը։ Բէռօնէլ անոր կը նայէր երեք քառորդ ժամէ ի վեր։ Կ'երեւի թէ այդ ծերուկը շատ համեստ դիրքի մը մէջ կը գտնուի։ Ուստի պարոնը՝ առանց չափազանց վշտացած երեւելու՝ քաշուեցաւ գնաց. չպիտի զարմանայի նոյն իսկ՝ եթէ միտքը դնէր անգամ մըն ալ այցելել։ Խեղճը թերեւս կարօտ է այնպիսի մարդերու՝ որ մտիկ ընեն զինքը։ Այսպէս, ամէն օր տեղի կ'ունենան նախատինքներ որոնց նշաւակ եղող մարդիկ կը հարկադրուին կլլելու վարժուիլ։ Բանագրօսիկ ժպիտ մը ներքեւ կը քօղարկեն իրենց արցունքները՝ զսպելով անոնց արտահոսումը։

Աթոռը չարաշուք էր. միջնակարգ վարժարանի աշակերտ մը՛ որ անյաջող եղած էր իր քննութիւններուն մէջ, ընդհուպ եկաւ նստաւ անոր վրայ։ Տգեղ ու անշնորհ էր, և միանգամայն պաշտպանութենէ զուրկ. ուստի ընդունեցին զինքը իրեն արժանավայել կերպով, և դառն ու թշնամանք հեգնութիւններով խարազանեցին զայն։ Օրիորդ Բէռօնէլ խելք կը թափէր. որովհետեւ ծաղրու նշաւակ մը գտած էր։

Ընդհակառակը, թեթեւամիտ աղջիկ մը, որ ա՛յնչափ ծաղրելի կերպով հագուած էր՝ որչափ յանդուգն էր իր ձեւերուն մէջ, ընդունուեցաւ այնպիսի՛ հըրճուագին աղաղակներով, այնպիսի՛ խանդակաթ ձեւերով, զորս որակելու հոգը ձեզ կը թողում։ Չգիտեմ թէ ի՞նչ անուն պէտք է տալ այս տեսակ ցոյցերու։ Ա՛յնչափ կը սիրէին զիրար, երկու օրէ ի վեր տեսակցած չէին իրարու հետ, շա՜տ լուրեր ունէին իրարու հաղորդելու։ Ուստի անձկալի բարեկամուհին տարուեցաւ սրահին մէկ անկիւնը, ուր, ստիպողականին առաջնութիւն տալու համար, առանց շունչ առնելու, շատ շուտ փոխանակեցին ամէնէն արտակարգ լուրերը և ամէնէն կարեւոր գաղտնիքները։ Գոնէ ես ա՛յսպէս հետեւցուցի այնքան անգամ փոխադարձաբար ուղղուած ma chère ; ներու թիւէն և անոնց արձակած բացագանչութիւններէն։

Հիւրերս կը շարունակէին գալ, իսկ Բէռօնէլ կը շարունակէր իր ընտրողութիւններն ընել։ Սակայն ամէնէն շընորհալիները, ամէնէն արժանաւորները մանաւանդ, չէին ամէնէն լաւ ընդունելութիւն գտնողները։ Համակրական ակնարկի մը, յարգանքի ցոյցի մը արժանանալու համար անհրաժեշտ պայման էր ծառաներու, ձիերու, կառքերու խումբ մը ունենալ կամ որոշ աստիճան մը գրաւել ընկերութեան մէջ։ Կան շատ մարդիկ՝ որոնց ստուգիւ չարժէր հաճելի ըլլալու հոգ տանիլ։ Ի՞նչ պէտք կայ, քանի որ արժէք չունին բնաւ։ Ենթադրենք թէ գեղեցիկ ես, գոնէ այդպէս ըլլալու մասին կատարեալ համոզում գոյացուցած ես, աղջիկն ես հօր մը՝ որուն գործառնութիւնները փայլուն են, մօր մը՝ որ հասարակօրէն առաջադրած է չծերանալ և որ տակաւին աղուորիկ է. ունիս սովորական այցելուներ, ազգականներ, նախասիրած բարեկամներ;— և զանոնք՝ զորս հաճութեամբ կ'ընդունիս, ատոնցմէ դուրս, որպէս զի գան ակնապիշ նային քեզ, քու մատերուդ ծայրին դպչին, — ասոնք ալ կրնան իրենք զիրենք շատ պատուաւոր մարդոց տեղ դնել։

Մի՛ գուցէ կարծէք, սիրելի օրիորդ, թէ ես զձեզ դքսուհիի մը ներկայացուցի. ամենեւին։ Լաւ ընկերութեան մէջ գտնուողներն անհունապէս աւելի պարզասէր և աւելի շնորհալի են՝ քան վերոյիշեալ տան մէջ։ Անոնք որ ազնուատոհմ են և կամ ճշմարիտ արժանիք մը ունին, անգիտակ են գձձութիւններու արուեստին։ Ազնուատոհմ և բարեկիրթ անձերու համար, գերազանցութիւնն այնչափ բնական է՝ որ իրենց մտքէն չանցնիր գոռոզանալ իրենց ընկերային դիրքին վրայ։ Հոգեկան բարձրութիւնը շատ լաւ կը յարմարի կերպերու ազնուութեան հետ, և եթէ քաղքենուհիներուն աշխարհին մէջ այնքան գոռոզ կան փքացող, յաճախ պատճառն ա՛յն է որ մոլեգնութենէ կը պայթին այն օրէն առաջ՝ ուր պիտի պայթէին գոռոզութենէ։

Շատ բարեկիրթներ կը գտնուին [illegible] ազնուականներու մէջ. անոնց դեռահաս աղջիկները ընդհանրապէս սընուցուած են ընտանեկան առողջ աւանդութիւններով, որոնք կը նպաստեն գըրաւելու ընտանիքին դիրքն ու աստիճանը՝ ոչ զոք շիկնեցնելու պայմանաւ։ Ճըշմարիտ մեծութիւնը, գաղափարներու ո՛ր կարգին ալ որ պատկանի, կը մնայ իր առանձնայատուկ գոյացութեամբ. իր բարձրացումը կախում չունի ուրիշներուն ստորնացումէն։

Գալով օրիորդ Բէռօնէլի, այս կարճատեւ վայրկեաններուն մէջ, պէտք եղածին չափ տեսաք զայն, այնպէս որ կրնաք դատաստան մը ընել անոր նկատմամբ։ Տխմար կին մը չէ նա, այլ ծանծաղամիտ աղջիկ մը։ Ակներեւ է թէ ոչ չարասիրտ է, ո՛չ ալ ապուշ, այլ տակաւ առ տակաւ անձնատուր եղած է իր հակամիտութիւններուն, սնափառութեան հեշտանքներուն, նա կ'ուզէ ի հանդէս գալ, հիացում պատճառել, իր խեղճ [illegible] արհամարհել, գլել անցնիլ ուրիշները.— Եւ որովհետեւ օժտուած չէ ո՛չ մէկ առաքինութեամբ, ո՛չ մէկ արժանիքով՝ որ իր մակարդակը բարձրացնելու բնութիւնն ունենայ, կը դիմէ ճղճիմ միջոցներու, որոնք են գեղեցկութիւն, շքեղութիւն, դրամ, ցուցամոլութիւն, հըռչակ, ընտիր յարաբերութիւններ, և մանաւանդ մեծ չափով լրբութիւն։

(Շարունակելի)